

Version d'Isaïe

de

R. Saadia.

Par J. Derenbourg.

Avant-Propos.

Une nouvelle édition de la version d'Isaïe par Saadia n'a pas besoin d'excuse. L'édition qu'a publiée Paulus en 1790¹⁾ est tellement remplie de fautes, que, malgré les corrections d'Eichhorn²⁾, de Gesenius³⁾, de Munk⁴⁾ et de tant d'autres savants, on n'est pas parvenu à la nettoyer entièrement. Ajoutons tout de suite que ces erreurs ne sont pas du tout la conséquence du mauvais état dans lequel se trouve le manuscrit d'Oxford⁵⁾, dont Paulus s'est servi. Autant que nous avons pu collationner ce manuscrit pendant un court séjour que nous avons fait à la Bodléienne pendant l'été de 1884, nous l'avons trouvé correct et très convenablement écrit. Paulus ayant changé les caractères hébreux en caractères arabes a souvent confondu les lettres qui se ressemblent en hébreu ou qui se distinguent entre

---

¹⁾ Saadiae Phijumensis Versio Jesaiae Arabica etc. instruxit H. E. G. Paulus. Jenae, vol. I 1790. vol. II 1791.

²⁾ Allgemeine Bibliothek der biblischen Litteratur, Vol. III. pag. 9 et suiv. pag. 455 et suiv.

³⁾ Dans les différents passages de son ouvrage Der Prophet Jesaias übersetzt und mit einem vollständigen philologisch-kritischen und historischen Commentar begleitet. Leipzig 1829.

⁴⁾ Notice sur Saadia, dans la Bible de S. Cahen, Tome IX, 1858.

⁵⁾ C'est le numéro 182 du catalogue de M. Neubauer.

elles par les points diacritiques⁶⁾. Car, malgré l'exception que constate Abraham ibn Ezra à l'égard de Saadia, dont il dit qu'il a traduit en langue et en écriture arabes⁷⁾, les Juifs de la Babylonie et de l'Espagne ont pris depuis le XIe siècle invariablement l'habitude d'écrire leurs ouvrages arabes en caractères hébraïques⁸⁾. Nous ne connaissons aucun travail d'un Juif qui ne soit en ces caractères. La crainte d'être lu par des Musulmans ne pouvait venir qu'à Maimonide⁹⁾; en général, les Israélites ne lisaient avec facilité que les ouvrages écrits en hébreu, et c'était la seule raison qui les décida à agir ainsi.

Pour établir notre texte nous avons d'abord un moyen infaillible. Saadia emploie presque toujours le même mot arabe pour rendre un mot hébreu. Il suffisait donc dans les cas ordinaires de comparer la version d'Isaïe avec les versions d'autres livres de la Bible, pour lesquels nous avons les traductions de Saadia à notre disposition. La traduction du Pentateuque se trouve dans les polyglottes de Paris et de Londres, ainsi que dans l'édition de Newcastle-upon-Tyne (1811); elle a été également imprimée en caractères hébreux à Constantinople dans l'année 1546. Les vingt premiers Psaumes ont été donnés, texte et version allemande, par le Docteur Margules¹⁰⁾, que nous avons pu

⁶⁾ Presque tous les mots et les membres de versets que Paulus indique comme ne se trouvant pas dans le manuscrit s'y lisent parfaitement.

⁷⁾ Voy. Ibn Ezra sur Genèse II v. 11 : בעבור שתרגם התורה בלשון ישמעאל ובכתיבתם.

⁸⁾ M. Bacher l'a prouvé ingénieusement pour Ibn Djanâh dans la *Revue des Etudes juives* vol. XV p. 278.

⁹⁾ Voy. Abdallatif, *Autobiographie*, éd. De Sacy, p. 467. Nous avons déjà cité ce passage *Wissenschaftl. Zeitschrift f. jüd. Theologie*, I (1835), p. 420.

¹⁰⁾ Saadia Al-fajûmî's arabische Psalmenübersetzung; Theil I, Breslau 1884.

consulter pour le reste du Psautier toutes les fois que nous en avons besoin. Nous possédons nous-même une copie de la traduction des Proverbes d'après les manuscrits du British Museum.

Enfin les premiers chapitres de la traduction et du commentaire de Saadia sur Job ont été publiés par M. le Dr. Levy; mais le travail n'a pas été continué jusqu'à ce jour. La Bodléienne a acquis, il n'y a pas encore longtemps, le Daniel de Saadia et quelquefois nous avons eu recours à la bienveillance de notre ami M. Neubauer, pour nous fixer sur la version d'un mot qui se lit dans Isaïe et Daniel. Nous avons entre les mains, en second lieu, un très bon manuscrit de la version d'Isaïe appartenant à la Bibliothèque Nationale de Paris. Il y porte le numéro 1325 et y est entré après l'impression du Catalogue. Ce manuscrit en belle écriture carrée, sur parchemin, se compose de 126 feuillets à 23 lignes; le texte hébreu est suivi de la version de Jonathan et de celle de Saadia; la ponctuation est celle qu'on est convenu de nommer la ponctuation babylonienne, et qui est usitée dans le Yémen, d'où ce manuscrit nous est venu ¹¹).

La version d'Isaïe, comme toutes les versions faites par Saadia, était accompagnée d'un commentaire assez étendu, à en juger d'après quelques fragments que nous avons été heureux de rencontrer dans un manuscrit de la

¹¹) Il ne porte ni le nom du scribe ni l'année dans laquelle il a été écrit. A la première page on lit seulement le nom d'un propriétaire de notre manuscrit en ces termes : קניתי זה הספר שהיה ספר ישעיה אני סעדיה בן כ"א"מ [כבוד אבי מורי] דויד בן — רבני זקני עובדיה ז"ל . . . אלאסלי . . . יש — בשנת אהחקנה שנת שטרי ביום כו לירח — ניסן יהא סי' טוב על מריה מעתה ועד עולם — ויוכינו השם להגות בו ולבאר בענינו אני — וזרעי וזרע זרעי כדכתיב לא ימושו מפוך — ומפי זרעך ומפי זרע זרעך מעתה ועד עולם אכיר.

Bibliothèque Impériale de Saint-Petersbourg. Parmi quelques gloses courtes et insignifiantes se rapportant à Isaïe il se trouve de longs morceaux sur les chap. LVII et suiv., que nous reproduisons à leur endroit. Ils font regretter la perte de ce commentaire, puisque la version est souvent obscure par elle-même. Nous avons cependant cherché à l'élucider par des notes concises, en appelant à notre secours les observations que Saadia fait dans son *Kitâb al-Amânât*¹²⁾ au sujet d'un grand nombre de versets de notre prophète et les autres anciens commentaires, comme ceux d'Abraham ibn Ezra et de R. David Kamhi dans lesquels Saadia est souvent cité. Nous avons pu y ajouter des éclaircissements puisés dans les Gloses de Jehouda ben Bileam, que possède également la Bibliothèque impériale de Saint-Pétersbourg¹³⁾ et que nous publions en ce moment dans la *Revue des Études Juives*.

Les remarques que nous a suggérées l'étude de la version de Saadia ont été placées à la fin comme conclusion de notre travail.

---

¹²⁾ Éd. de S. Landauer, Leiden, 1880.

¹³⁾ Nous devons la copie de ces Gloses à M. le Dr. Israëlsohn qui nous l'a fournie de la meilleure grâce du monde; nous sommes heureux de l'en remercier publiquement.

תפסיר ישעיהו
לרבינו סעדיה גאון ז"ל

בשם ה' נעשה ונצליח

א

1 וחי אללה אלי ישעיה ¹⁾ אבן אמוץ אלדי אוחאה אליה ²⁾ פי מא
בין אל יהודה ואל ירושלם עלי עהר עזיה ויוחס ואחו ויחזקיה מלוך
אל יהודה: 2 אסמעו יא סמאואת ואנצתי יא ארץ מא קאלה אללה
בנון רביתיהם ורפעתהם והם כפרו בי: 3 קד ³⁾ יערף אלתור קאניה
ואלחמאר מעלף רבֵה ואסראיל לם יעלם וקומי לם יפהם: 4 יא
איהא ⁴⁾ אלקביל אלכאטי אלשעב אלתקיל אלדנב ואלנסל אלשריר
ואלבנון אלמפסדון תרכו טאעה אללה ורפצו בקרום אסראיל ותרהו
אלי ורא: 5 ועלי מא תודבון איצא תואדרון זואלא ⁵⁾ פכל ראם ממרץ
וכל קלב מדוי: 6 מן אלקדם אלי אלראם לים פיהם מצח אלא ותם
שגה ⁶⁾ או גראחה או צרבה מסתקיתה לם תעצר ולם תצמר ולם תלין
כדהן: 7 בלדכם וחשה וקראכם חריקה נאר ⁷⁾ וריאצכם בעצהא
חדאכם אלאנגביון אכלוהא ובעצהא כאוייה כהפך אלסיול ⁸⁾: 8 ויבקי
אל ציון כעריש פי כרם כמנטורה ⁹⁾ פי מקתאה כקריה מכצעה ¹⁰⁾:

¹⁾ „Révélation de Dieu à Isaïe.“ Ben Bileam critique cette interprétation et rapporte **חזון** directement à Isaïe en traduisant: „Prophétie d'Isaïe.“

²⁾ O : עליה.

³⁾ O : om.

⁴⁾ Ibn Ezra est aussi d'avis que **חוי** indique ici simplement un appel.

⁵⁾ „Plus vous êtes frappé etc.“ Cf. B. B. et I. E.

⁶⁾ Cf. Gen. IV. 23, Ex. XXII, 25.

⁷⁾ P. **חריקאת באלנאר**.

⁸⁾ S. prend **זרים** = **זרמים**. Voyez la critique de Dunasch dans *Teschubot Dunasch* n° 23 et la défense d'Ibn Ezra dans *Sefat Yéter* n° 22; cf. B. B. sur ce passage.

⁹⁾ P : **כערואל**.

¹⁰⁾ B. B. cite cette version de S. et ajoute: „C'est à dire, des huttes de roseaux; **כץ** est une plante.“ Mais tout cela est l'artifice

9 ולולא אן אללה רב אלנזיש בקי לנא שרידא קלילא לכנא כאל
 סדם ושכנהנא¹¹ אל עמורה: 10 אסמעו כלאם אללה יא שכהא ולאה
 אל סדום ואנצתו שריעה רבנא יא נטרא קום עמורה: 11 פאן לא אשא
 כחרה רבאיחכם יקול אללה קד אסתכתרת צואעד אלככאש ושחום
 אלגואמים¹² ודמא אלכקר ואלחמלאן ואלעתדאן לא ארידהא:
 12 ואדא חאתון ללחצור בין ידי מן טלב דלך מנכם אן תדוסו צחוני
 באטלא¹³: 13 לא תעאודו אתיאן הראיא אלזור ובכורכם כרה הו
 ענדי ואלשהור ואלאעיאד אללואתי תסמונהא באסמא¹⁴ לא אנח
 לכס אלגל ואלמכת פי אלקדם¹⁵: 14 שהורכם ואעיארכם קד שנאתהא
 נפסי וצאת ענדי כאלתקל יענו אלחק אחחמאלהא: 15 וענר בסטכם
 כפיכם¹⁶ אחנב רחמתי ענכם ואיצא אן אכחרם מן אלצלוה לא
 אסמעהא ממא¹⁷ אידיכם מעאצי ממלוה: 16 ארתחצו וחזכו ואוילו
 קבח¹⁸ שמאילכם¹⁹ מן בין ידי ואנתרו ען אלאסאה: 17 תעלמו אלאחסאן
 ואלחמסו אלחכם וארשדו אלמתהור²⁰ ואקצו לליחים ואכצמו ללארמלה:

d'un homme qui ne connaît pas le sens d'un mot. S. derive נצורה de
 נצר, rameau.

¹¹) P aj. קום.

¹²) D'après S. le Djamous était propre aux sacrifices, tandis que selon R. Hay il était considéré comme une bête sauvage et ne pouvait pas être offert sur l'autel. Aussi ce dernier explique-t-il מריא = כריא : engraisé, en le comparant au ממרים Sabbat XXIV, 3 (V. Dukes, Beitr. II p. 186) Le Gaon cité par I. E. est donc ici R. Hay, et non pas Saadya, qui d'ailleurs n'introduit pas le mot מריא parmi les „70 mots de l'Écriture empruntés au langage des Docteurs.“ ibid. 110, cf. Pinsker, *Liqqûte Qadmônnyôt* p. 210.“

¹³) Addition explicative.

¹⁴) Cf. Lévit. XXIII, 2. — Les trois mots שבת קרא מקרא désignent une seule idée, celle des fêtes, qui sont toutes comprises dans le mot שבת.

¹⁵) Cf. Lévit. XXIV, 36, et Nombres XXIX, 35.

¹⁶) P : אכפאפכם.

¹⁷) Cf. Targum : מדידיכון et Amânât, p. 180, où, parmi les causes qui font rejeter la prière, S. compte l'impureté.

¹⁸) P : סו.

¹⁹) „De vos dispositions, de votre caractère“ cf. Deut. XXVIII, 20.

²⁰) „Qui se précipite à l'étourdie; Ps. LXXI, 4, s traduit חומץ par אלכאן.

18 תם תעאלוא חתי נחקאבל²¹ יקול אללה פאנה אן כאנת כטאיאכם
 כאלחמרה אביצת כאלחלג ואן אחמרת כאלקרם וצאררת כאלצוף
 נקאא²²: 19 אלא אן שיחם וסמעתם ואטעתם²³ אכלחם כיר אלבלד:
 20 ואן אביתם דלך וכאלפתם אפניתכם כאלסיף לאן כדא קאל
 אללה: 21 כף צאררת טאנה אלקריה אלאמינה אלתי כאנת ממלדה
 חכמא ואלעדל כאן פיהא מקימא ואלאן צארו קתאלין: 22 ממא קד²⁴
 צאר ורקד זיפא וכמרד מנשושא באלמא: 23 ריסאך זאילון ואצחאב
 סארקין כלה מחב אלרשוה וכאלב²⁵ אלמכאפאת אליהים לא
 יחכמון לה ודעוי אלארמלה לא תצל אליהם: 24 לדלך קאל אלסיד
 רב אלנויש גליל²⁶ אסראיל אד אשתפי²⁷ מן אעדאי ואנתקם באנצי:
 25 וארד²⁸ ידי עליך ואסבך נקאא²⁹ זיפך ואזיל גמיע סחוקך³⁰:
 26 וארד קצאתך כאלאולי וחכאמך כאלאכתרא כער דלך תדעין בלד
 אלעדל אלקריה אלאמינה: 27 לאן ציון תפרא בחכם וראנעוהא בעדל:
 28 חינאד יאתי כסר אלפאסקין ואלכטאיין אנמעין וחארכו אללה יפנון:
 29 כמא קיל להם³¹ אנכם סתכיבון מן אלכטם³² אלתי תמניהם

²¹) S. confond ici, comme ailleurs, les racines יכח et נכח, v. Ibn Dj. Opusc. p. LVI, n. 2, et p. 6 n.

²²) Mot explicatif.

²³) Addition explicative.

²⁴) Ces mots lient ce verset au verset suivant.

²⁵) Ce mot est celui qu'emploie toujours Saadia pour traduire le mot רדף, p. e. Ex. XIV, 4.

²⁶) O : אלאה.

²⁷) „J'assouvirai ma haine.“ Voyez Dozy, s. v.

²⁸) O : ואמר.

²⁹) De même Ps. XVIII, 25 (Ed. Margules, Breslau, 1884).

³⁰) Ce mot désigne de faux dirhems. I. E. a eu tort de critiquer Ibn Gigatilla parce qu'il n'a pas admis de pluriel pour les noms de métaux, puisque ce mot n'a pas ici le sens de כדיל „étain.“

³¹) Cette catastrophe atteindra les pécheurs „comme cela leur avait été prédit.“

³²) Dunasch (n° 49) critique Saadia d'avoir traduit אילים par כבשים, et I. E. (S. Y. n° 46) est cette fois d'accord avec son adversaire; notre texte qui porte אלכטם „térébinthe“, doit donc avoir été corrigé par une main postérieure. Toutefois S., en traduisant אילים

עבארתהא וחכלחן מן אלנאן אלחי אכרתחם נוהתהא: 30 וחצירן
 כבטמֶה³⁸⁾ סאקט ורקאה וכנאן לים להא מא: 31 ויציר אלוהיק ברלך³⁹⁾
 כאלמשאקה ואפעאלה תלך כאלשראר ישחעלאן נמיעא פלא להם
 מן מטפי.

ב

1 אלכטאב אלדי אוחי בה אלי ישעיה אבן אמוץ סי מא בין אל
 יהודה ואל ירושלם: 2 פיכון סי אכר אלומאן אן יכון גבל בית אללה
 מהיא עלי רום אלנבאל וסניא מן אליפאע ויקבל אליה נמיע אלמם:
 3 וינטלק אלשעוב אלכחירון יקולון תעאלו נצעד אלי גבל אללה ואלי
 בית אלה יעקוב ידלנא מן סירה מא נסיר בה פי טרקה¹⁾ לאן
 אלתוראה חכרנ מן ציון וכלאם אללה מן ירושלם: 4 סיחכם²⁾ סימא³⁾
 בין אלמם ויעט שעובא כתירה פיחטמון סוּפּהם ינעלוהא סככא
 ומזארקהם מנאנלא לא יחמל קביל עלי אכר סיפא ולא יתעלמון
 אבדא אלחרב: 5 יא אל יעקוב תעאלו נסיר פי נור אללה: 6 פאנך
 קד ודרת⁴⁾ מדהב קומך יא אל יעקוב⁵⁾ וקד אהבע קומכם סבל
 אלקדם ומחפאלון⁶⁾ כאלפלסטינין וכנאשי אלגרכא יכתפון⁷⁾:

probablement par כבאש, n'a pensé qu'au bélier dans le sens figuré de chef, de maître, et le mot עבארתהא paraît encore un vestige de cette traduction.

³⁸⁾ P. : כשנרה — V. cependant Gen. XXXV, 6.

³⁹⁾ De la même manière, c'est à dire comme ce térébinthe et ce jardin, l'homme solide deviendra „comme l'étope.“

¹⁾ „Il nous indiquera ses principes d'après lesquels nous marcherons dans ses voies.“

²⁾ O. commence ce verset par רלך תרנמה.

³⁾ P. om.

⁴⁾ O : תרכת, c'est une correction d'une main postérieure comme on le voit par Ben Bilam, qui blâme avec raison Saadia d'avoir employé le verbe וךר au parfait, contrairement à l'usage constant des Arabes.

⁵⁾ Cette exégèse a été suivie par Ibn Gigatilla, voyez I. E.

⁶⁾ C'est le mot dont notre auteur se sert partout pour מעונן.

⁷⁾ Voyez B. B. et I. E. qui donnent le commentaire de cette traduction.

der vortrefflich zu v. 7 hinüberführt. Man wird dann ebenfalls gut tun, **כאלה** zu lesen: „Weissagt nicht“, weisagen sie, ‚dergleichen‘.“ Vielleicht ist dann das ל Anpassung an **ליין ולשכר** in v. 11. — Das erste Zeilenpaar von v. 7 ist oben schon besprochen. Daß in dem unmöglichen **הלך הישר** des zweiten Paares **ישראל**¹ steckt, hat NOWACK zuerst gesehen; MARTI ergänzt dahinter aus v. 8 **עמו**, was dann NOWACK bei KITTEL und GUTHE bei KAUTZSCH gebilligt haben. Daß die Schuldigen sich darauf berufen werden, Jahwes Volk zu sein, leuchtet sofort ein; aber eben deshalb darf man es nicht, um es hier zu gewinnen, aus v. 8 herausnehmen. Leicht erklärt sich der Ausfall samt dem Artikel von **הישר**, wenn man **עם עמה ישראל** herstellt. Sieht man aber auf ein gewisses Gleichmaß der Zeilen, so wird man das **עמו** lieber der vorhergehenden gönnen und damit zugleich einen schönen Parallelismus zwischen **עמו** und **ישראל** herstellen. Auch hinter **מעליו** konnte **לעמו** leicht genug übersehen werden. Also: „pflegt er so gegen sein Volk zu handeln?“ Nach LXX hat man längst **דבריו** verbessert; das ו dafür läßt sich bei **ייטיבו** gewinnen, für das man besser **יטיב** liest. Aber fraglich ist mir, ob die guten Worte genügen, zumal schon von Jahwes Taten die Rede gewesen ist. Ich lese deshalb **דַּרְכָּיו**, wenn auch diese Wendung der Sache gemäß häufiger von Menschen gebraucht wird (Jer 7_{3 5} 18₁₁).

v. 8. Jahwe spricht; dafür bleibt, selbst wenn man mit MARTI das **עמי** beseitigt, das gleiche Wort und **הדרי** in v. 9 als Beweis. Daß er nicht wie in v. 3 als Redner eingeführt wird, ist immerhin auffallend. Grundlage für die richtige Entzifferung des arg mitgenommenen Verses bleibt WELLHAUSENS Beobachtung, daß in **ואתמול** ein **אתם** untergegangen ist². Auch seine weitere Herstellung **על עמי לאויב תקומו** — oder auch unverändert **לעמי** — scheint mir unabweislich und auch genügend, besser jedenfalls als alle anderen Versuche³. Aber lesen wir nun die ganze Zeile in seiner Übersetzung „Und ihr tretet wie Feinde gegen mein Volk auf“, so fehlt doch gerade die Hauptsache, der entrüstete Einspruch Jahwes

¹ **הישראל** (G. RICHTER) ist unmöglich; es findet sich nur ein einzelnes Mal (Lev 24_{10 f.}) als Adjektiv zu **איש** und **אשה**, aber selbst dafür wird in früherer Zeit (vgl. Ex 21₂ usw.) **עברי** gebraucht.

² In der unmöglichen Punktierung **ואתמול** sehe ich den Wink für die Wahllesart **ואתם מול** oder **ואתם מול**.

³ DUHMS **ואתם על עמי** ist nicht glücklich. Wie aber vollends davor **עמי** drei Hebungen ausmachen soll und dahinter **תפשו מעברים בטח** nicht mehr als dieselben drei, vermag ich nicht abzusehen.

בקיאתה ליהרב אהל אלארץ: ²⁰ פי דלך אליום יטרח אלננסא
 אותאנה אלפצה ואותאנה אלהב אתי צנעת לה ²¹ ליסנר להא
 לאבלי אלתמאר ²² ואלכפאמיש: ²¹ לירכל פי נואקר אלצואון ופי
 כהוף אלצכור מתלא מן קבל פוע אללה ובהאיה ואקהדארה
 בקיאתה ליהרב אלעאלם: ²² אנתהו ען אלארמי אלדי פי אנפה
 אלנסמה אנה מאדא יחסב:

ג

1 לאן אלסיד רב אלניוש מויל מן אל ירושלם ומן אל יהודה מא
 הם מתוכלין עליה מן אלהנאל ואלנסא ¹ אלמתכל עליה פי אלטעאם
 ואלמתכל עליה פי אלשראב: ² ואלנבאר ודא אלחרב ואלחאכם
 ואלשאער ואלחאתם ² ואלשיך אלכביר: ³ וריס קומה ³ ואלוגיה
 ואלמשיר ואסתאר אלצנאע ואלפהם אללטיף: ⁴ חתי אציר
 אלאחראת רווסהם ואלצביאן יתסלטון עליהם: ⁵ ויתשבבת אלקום
 אלפריק באלאכר ואלרגל בצאחבה יפתחנן ⁴ אלצבי באלשיך ואלהין
 באלכרים: ⁶ חתי יתעלק רגל באכיה או באחד אהל ביתה יקול אד
 לך תוב קנענא אן תכון לנא מדברא ותכון הדה אלאמה אלפקירה
 תחת ירך: ⁷ תראה יחלף ⁵ להם פי דלך אלוקת יקול לא אציר
 מצמד האג ⁶ ולים פי ביתי טעאם ולא תיאב ולא הנעלוני מדבר
 קום: ⁸ ממא קד אפתקר אל ירושלם ואל יהודה קד וקעו ממא
 לסאנהם ושמאילהם אלי אללה יכאלפון בה מא קצרה פי גלאלה ⁷:

²¹) P aj. אצאבעה d'après verset 8.

²²) Cf. la seconde opinion exposée par I. E.

¹) Saadia paraît prendre משען et משענה pour des participes du bifil „Celui qui sert d'appui et celle qui sert d'appui.“

²) Le נביא ici n'est pas un prophète, ni le קסם un astrologue (cf. Deut. XVIII, 10); le premier est un poète, et le second un homme qui parle par sentences.

³) חמשים désigne ici une troupe.

⁴) Cf. ci-dessous où רהב est traduit par פתנה.

⁵) I. E. ישבע.

⁶) Cf. Ezechiel XXIV, 17. — Ous. s. v. חבש: חבש.

⁷) „Car, par leur langage et leur conduite à l'égard de Dieu, ils

9 פראסֶה וְגוֹהֶם חֲשֶׁהָר עֲלֵיהֶם וְכִטְאִיָּאֶהֶם כֹּאֵהֶל סְדוּם הֵם יִכְבְּרוּן
 בְּהָא לֹא יִנְהָרוּן אֱלוֹיִל לְנַפְסֵיהֶם פִּאֲנֵהֶם קֵד אֱלוֹהֵא⁹⁾ שְׂרָא:
 10 לֹאֲנֵה⁹⁾ כִּמָּא יִנְבֵּ אֵן יִקָּאל עֵן אֲלֻצְאֵלָה מֵא אֲנֻדָּה וְאֵנָה סִיאֲכֵל
 תִּמְר שְׂמֵאִילָה: 11 כְּדָאךְ יִנְבֵּ אֵן יִקָּאל אֱלוֹיִל לְלֻטְאֵלִם אֲלֻרְדִי¹⁰⁾
 וְאֵנָה סִיכַאפֵּא בְּמֵא אֹולֶת יִדָּאָה: 12 וְאֹד צֹאר קוּמִי עֲרַפְאֵהֶם אֲלֻצְבִיאֵן
 חֲתִי אֲלֵנְסֵא תְּסַלְטֵן עֲלֵיהֶם¹¹⁾ וְצֹאר מֵרְשָׁדוּה מְצַלִין וְאֲלִסְאֲלֹכּוּן פִּי
 סְבִלָּה קֵד אֵהֲלֹכּוּהֶם¹²⁾: 13 פִּאֵן אֱלֹהֵה מְנַחֵצֵב לֹאֲכַצְאֵמָהֶם לְדִינֻנְהָ¹³⁾
 הִדָּא אֲלֵקוּם: 14 כִּמָּא אֵן אֱלֹהֵה פִּי אֲלַחֲכֵם יִדְכֵּל אִישׁיָאךְ קוּמָה
 וְרוּסֵאֵהֶם כְּדָאךְ יִקוּל לְהֵם אֲנַתְּם רַעִיתְּם אֲלַכְרֵם טְלֵמָא וְנַצֵּב
 אֲלִמְסֵאכִין פִּי בִיּוּתְכֵם¹⁴⁾: 15 מֵא לְכֵם תַּצַּעֲפוּן קוּמִי וּוְגוֹה אֲלִמְסֵאכִין
 תִּמְעָרוּן יִקוּל אֱלֹהֵה רַב אֲלִגְוֹשׁ: 16 קֵאל אֱלֹהֵה לֹאֲגֵל מֵא תִשְׁמֹכּוּ¹⁵⁾
 בְּנֵאת צִיּוּן וְצִרְן יִמְשִׁין מִמְדוּרָאֵת אֲלַחֲלוּק וּמְבִרְקֵאֵת אֲלַעִיּוּן אֹדָא
 יִמְשִׁין יִכְטֵרְן וּבִאֲרַגְלֵהוֹן יַעֲכִסּוּן¹⁶⁾: 17 סִינְרַד אֱלֹהֵה הֵאֲמַתְּהוּן וְיַעֲרִי
 גְּהֵאתְּהוּן¹⁷⁾: 18 פִּי דְלֹךְ אֲלוּקֵת וְיִיל אֱלֹהֵה אֲלֵאֲפַתְכָּאֵר בֵּאלֵאֲכַפְּאָה
 וְאֲלִכְלֵאֲכֵל וְאֲלֵאֲהֵלָּה: 19 וְאֲלֵקֵלְאִיד וְאֲלוּשְׂאֲחֵאת וְאֵל גְּלֵאֲגֵל: 20
 וְאֲלֵאֲכֵלִיל וְאֲלֵאֲסוּרָה וְאֲלַעֲקוּד וְאֲלִבְרַנָּאת וְאֲלִדְמֵאֲלֹג: 21 וְאֲלִכּוּתֵאֵם
 וְאֲלֵאֲשֵׁנָאֵף: 22 וְאֲלַחֲלֵל וְאֲלִמְטֵאֲרַף וְאֲלִמְקֵאֲנַע וְאֲלִמְכְּרוּטָה:
 23 וְאֲלֵאֲזוּר וְאֲלִסְכַּבְּאֵי וְאֲלֵצְנֵאִיף וְאֲלֵאֲרֵדִיָּה: 24 פִּיצוּר לְהֵם בְּדֵל
 אֲלֵטִיב אֲלֵנַתְן וּבְדֵל אֲלֵאֲזֵאֲרָאֵת אֲלִכְלֵקֵאת¹⁸⁾ וּבְדֵלָא מֵן עֵמֵל אֲלֵמִשְׁט

se révoltent contre ce qu'il a voulu dans sa majesté." Peut-être faut-il lire בהמא קצדה. — Saadia prend עין dans le sens de but, visées.

⁸⁾ Cf. Gen. L, 15.

⁹⁾ O תִּרְנַמָּה דְלֹךְ לֹאֲנֵה.

¹⁰⁾ I. E. וְהִנְכוּן שְׂהוּא תוּאֵר לְרִשְׁעָה.

¹¹⁾ אֲלֻצְבִיאֵן se rapporte à עֲלֵיהֶם.

¹²⁾ „Et quant à ceux qui marchaient dans les voies de mon peuple, ils les ont fait périr.“

¹³⁾ וְהִנְכוּן et דִּין sont deux infinitifs; cf. I. E. et Kamchi.

¹⁴⁾ O : אֲלִמְסֵאכִין comme jeu de mots avec מְסֵאכִיכֵם.

¹⁵⁾ O : חֲשֵׁמֵךְ.

¹⁶⁾ „Elles corrompent.“ Ce mot est choisi par Saadia à cause de sa ressemblance avec l'hébreu.

¹⁷⁾ פִּתְהוּן = פִּתְהוּן v. I. E.

¹⁸⁾ Au lieu d'„izâr“ des haillons.

אלנתף¹⁹⁾ וברל אלגלאל אהואר אל מסוח אן אלחכדיל אנמל להן²⁰⁾:
 25 במא יקע דהטהן באלסיף ודו נברוהון פי אלמלאחס: 26 ויתרחון²¹⁾
 ויחזון פי מנאזלהן ופוארג²²⁾ יקערן עלי אלארץ:

ד

1 חהי¹⁾ יתעלק כחיר²⁾ מן אלנסא ברנל ואחד פי דלך אליוס
 יקלן³⁾ לה טעאמנא נאכל וחיאבנא נלבס לכן יסמי אסמך עלינא צם
 ענא עארנא: 2 פי דלך אליוס וכוון מא⁴⁾ ינבחה אללה לסראה וכרם
 ותמר אלארץ לאקתדאר ופכר לפלית אל אסראיל: 3 ויכוון אלבאקי
 פי ציון ואלפאצל פי ירושלם יסמי קדוסא כל מן כתב ללחיוה פיהא:
 4 אדא גסל אללה וסך אל ציון גמיעא ומעאצי אל ירושלם ינטפחא
 מן בין קומהא אמא בקוה אלחכם או בקוה אלנפי⁵⁾: 5 ויברו אללה
 עלי גמיע גבל ציון מהיאה⁶⁾ ומא דעי באסמה נמאמא נהארא ודכאנא⁷⁾
 וספר נאר להיבה לילא ועלי גמיע אלכרם יטיף⁸⁾ כהא: 6 וטלה⁹⁾
 תכון טלא נהארא מן אלסמום וכנא וסתרא מן סיל ומטר:

¹⁹⁾ „Les cheveux, au lieu d'être arrangés avec le peigne, seront arrachés.“

²⁰⁾ I. E. : אמר הגאון ההפך שהוא תחת יותר יפה להן :

²¹⁾ P : ויצננון — Mais cf. ci-dessous XXIX, 2.

²²⁾ „Le deuil sera général dans les demeures de ces veuves; elles sont assises à terre inactives.“ — S. aurait-il pensé aux deux degrés de deuil connus sous les noms de אנינות (avant l'enterrement) et אבלות (après l'enterrement), puis à l'inaction imposée par la loi aux personnes en deuil?

¹⁾ Saadia rattache ce verset à ce qui précède.

²⁾ Cf. Gen. IV, 15, et passim.

³⁾ Ms. יקולון.

⁴⁾ O : מן.

⁵⁾ Cf. Deut. XXI, 21 et I. E.

⁶⁾ Ce mot se rapporte à ציון; cf. sup. II, 2.

⁷⁾ O : לה עתאן — P : ודכאן.

⁸⁾ Cf. Deut. XXXIII, 12.

⁹⁾ O comm. : ותרנמתה.

ה

1 הוֹדָא אַנְשֵי קוּלָא לוֹדִידֵי הוּ מָא אַנְשָׂאָה מַחְבֵי פִי כְרַמָּה וְאִקוּל
 כַּאן לוֹדִידֵי כְרַם פִּי רַכּוּן דִּי סַמּוֹן: 2 וְעִזְקָה בְעַד מָא נִגְלָה וְגַרְסָה
 סְרִיקָא¹⁾ וּבִנְאָה פִי וּסְמָה בְרִנְאָה וְנַחַח פִּיה חֲנֵאֲרָא²⁾ רִנְאָה בְדִלְךָ אֵן יִנְבַח
 עֲנַבָּא פִּאנְבַח זִוּאנָא: 3 וְאַלְאֵן³⁾ יָא אַהֵל יְרוּשָׁלַם וְיָא אַהֵל יְהוּדָה
 אַחְכְּמוּ כִינִי וּבִין כְּרַמֵי⁴⁾: 4 מָא אֵלְדֵי יִנְבַח אֵן יַעֲמַל פִּיה אִיִּצָּא פִלְם
 אַעֲמִלָּה מָא בְּאַלְהָ רְגוּחָה אֵן יִנְבַח עֲנַבָּא פִּאנְבַח זִוּאנָא: 5 וְאַלְאֵן
 אֲנָא⁵⁾ מַעֲרִפְכֶם מָא אֵלְדֵי אַצְנַעָה כַּה אוּיַל טְלָאֲלָה⁶⁾ פִּיִּצִיר רַעִיא
 וְאַחְנַר סִיאֲגָה פִּיִּצִיר דּוּסָא: 6 וְאַגְעֵלָה בְּאִירָא⁷⁾ לָא יִזְכֵּר וְלָא יִנְכַשׁ
 פִּינְבַח⁸⁾ חֲסַבָּא וְקִצּוּמָא⁹⁾ וְאִמְרָה אֵלָא חֲמַטְר אֲלַגְוִים עֲלֵיהּ מַטְרָא:
 7 וְאַעֲלָמוּ אֵן כְּרַם רַב אֵל גְּיוּשׁ אֵל אִסְרָאִיל וְאַל יְהוּדָה גַּרְם קָרְהָה
 רִנְאָה לְהֶם אֲלַחְכֶם פִּאֲדָא בְּעַסְפָּה¹⁰⁾ וּבְעַדְלָה פִּאֲדָא בְּצַרְאֲךָ: 8 אֲלוּיַל
 לְלַמְדָּאֲנִיּוֹן אֲלַבִּיחַ בְּאַלְבִּיחַ אֲלַדִּין יִקְרְבוּן צִיעָה אֵלֵי צִיעָה אֲדָא כֻלַּת
 אֲלַמּוּאַצֵּעַ¹¹⁾ אֲקַמְתַּם וְחַדְכֶם פִּי אֲלַבְלָאֲדִ: 9¹²⁾ פִּאֲנָה פִּי סַמְעִי קָאֵל
 רַב אֵל גְּיוּשׁ אֵן לֶם¹³⁾ תְּצִיר אֲלַמְנָאוּל אֲלַכְחִירָהּ וְחַשָּׁהּ וְאַלְכַבְּאֵר

1) Cf. Gen. XLIX, 11. Ben Bilam critique cette traduction et dit que le mot סְרִיקָא n'a pas ce sens en arabe. Il suppose que c'est chez S. un provincialisme. Toutefois I. Dj. s. v. שְׂרִיק dit qu'en Syrie la meilleure espèce de vigne est appelée שְׂרִיק.

2) Cf. ci dessous XVI, 10, et I. Dj. Ous. c. 293 n. 48.

3) O comm. : תְּרַגְמַתָּה.

4) P aj. הֵדָא.

5) P : וְלַכְּנֵי אֲלָאֵן.

6) S. dérive משוכתו de סֶכֶךְ; cette exégèse n'est suivie ni par B. B. ni par I. E. qui l'interprètent par baie d'épines, cf. Norzi, *Minḥat schay* a. l.

7) P : בּוֹאֲרָא.

8) P : פִּיִּצִיר.

9) I. Dj. porte קִצּוּם comme nos lexiques; cf. Loew, *Aramäische Pflanzennamen*, p. 78 et passim.

10) „Violence“ S. donne à מִשְׁפַּח le sens qui convient au contexte.

11) „Dès que les places sont vides.“

12) O : תְּרַגְמַתָּה.

13) Kamchi : לְשׁוֹן שְׁבוּעָה.

אלניאד בלא סאכן : 10 מַמָּא עשרה פדאדין מן אלכרם תכיל ¹⁴⁾
 כטרא ¹⁵⁾ ואחדא ויא ליתיהם ¹⁶⁾ וכדאר בר יכיל ויבה פקט : 11 אלויל
 ללמצטבחין באלגראה ואלנביד יטלכון ואלמנחבקין פי אלמסא ואלכמר
 ירהקהם ¹⁷⁾ : 12 ¹⁸⁾ ואלדי יכון בטנבורין ועוד ודף ונאי אלכמר
 משרובהם ¹⁹⁾ ואלו פעל אללה לא ילהפתון מא צנעתה ידאה לא
 ירונה : 13 לדלך גלא כחיר מן קומי בלא מערפה וצאר כראמהם
 רהטא דוי גוע ונמהורהם לאנבין עטאשא : 14 ולדלך אוסע אלחרי
 נפסה ופגר פאה סרפא בגיר חד חתי נול פיה דו בהאיהם ונמהורהם
 ודו גלבתהם ואלרכון מנהם : 15 ואד אנכפך האולי אלנאם ואהצעת
 הדה אלרגאל ועיון אלשאמכין אהצעת : 16 ²¹⁾ פתעאלי רב אלנויש
 באלחכם ואלטאיאק אלקדוס העטם בעדלה : 17 ועף אלנאם ²²⁾ פרעה
 אלכראף כסבילהא ואלרויאך אלסאהה ²³⁾ אכלוהא אציאפהא :
 18 ואלויל לנאדבי אלדנוב בחכאל אלנור וכטאהם גליט כענאן
 אלעגלה ²⁴⁾ : 19 אלקאילין לית יחיי ויסרע באפעאלה חתי נרי ויקרב
 תקדיר קדום אסראיל פיאתי חתי נעלם : 20 ²⁵⁾ ואלויל עלי אלקאילין
 עלי אלשר כירא ועלי אלכיר שרא ואלמצירי אלטלאם נורא ואלנור
 טלאמא ואלמצירי אלמר חלוא ואלחלו מרא : 21 אלויל ללמתחכמן

¹⁴⁾ „Produisent.“

¹⁵⁾ P : כילא.

¹⁶⁾ Et plût à Dieu que la semence d'un *kour* produisît seulement un *éfah*. — Les mots יא ליתיהם manquent dans P.

¹⁷⁾ Cf. Gen. XXXI, 36. — Mss. ורהקהם.

¹⁸⁾ O : תרגמה דלך.

¹⁹⁾ P : שרבהם.

²⁰⁾ L'homme illustre y descendra comme la foule, le turbulent comme l'homme grave.

²¹⁾ O : תרגמתה.

²²⁾ „Les humbles“. S. d'accord avec le Targum, ainsi que Ben Bilam et Kamchi appliquent ce verset aux justes.

²³⁾ „Les pâturages gras.“

²⁴⁾ „Et dont les péchés sont gros comme les traits d'un charriot.“
 Le second membre du verset est ainsi détaché du premier, et le mot עבה est traduit comme s'il y avait עבות עבות.

²⁵⁾ O : ותרגמה דלך.

ענד אנפסהם ופי ונוההם יחדאהנון: ²² ואלויל ללנבאכרה פי שרב
אלכמר ודוי אלחיל ²⁶⁾ פי מזג אלנבד: ²³ מזכי אלמאלם לאגל
אלרשא וזכה אלזכר זילונהא ענה: ²⁴ לדלך כמה יאכל אלקש
לסאן אלנאר ואלהשים כמה יכליהא אללהיב ענאצרהם תציר כאלדק
ופרועהם תצעד כאלגבאר אד זהרו פי תוראה רב אלגיוש וקול קדום
אסראיל רפצו בה: ²⁵ ולדלך אשהד נצב אללה עלי בעץ קומה ומד
ידה עליה פצרכהם חתי רגות אלגבאל וצארת נבאילהם מכסוחה ²⁷⁾
פי וסט אלסואק מע דאך לם ירנע נצבה ענהם ועאר ידה ממדורה
עליהם: ²⁶ פאן ²⁸⁾ ירפע עלמא לקביל מן בעיד וינאדיה מן אקאצי
אלארץ פאדא בה סריעא בכפה יאתי: ²⁷ לים פיה לגב ולא עאתר
ולא ינאם ולא יוסן ולא ינהל אואר חקויה ולא יתסל שסע מן נעלה:
²⁸ אלדי סהאמה מסנונה וקסיה מותרה ואטלאף כילה כאלצואוין
תחסב ובכרה כאלזואבע: ²⁹ ולה זיראן כאללכו יואר כאלצרגאם
ינהם ויחזו אלפריסה ויפלת בהא וליס מכלץ: ³⁰ וינהם עליהם פי
דלך אליום כפיץ אלבחר וילתפתון אלי אלארץ פאדא הי טלמא
ואלקמר ²⁹⁾ ואלשמם קד אטלמא פי אקטארהמא ³⁰⁾:

1

1 פי סנה אברץ ¹⁾ פיהא עוויה אלמלך ראית נור אללה גאלסא
עלו כרסר רפיע וסני ושעאעה ²⁾ מלא אלהיכל: ² ולה מלאיכה וקוף
פי אלעל ³⁾ סהה אננחה לכל ואחד באתנין יסתר ונהה ובאתנין יסתר
רגליה ובאתנין יסעי: ³ וינאדי בעצהם בעץ ויקולון קדום קדום קדום
רב אלגיוש וכרמה מלא גמיע אלעאלם: ⁴ פאצטרכת מלאבן

²⁶⁾ Cf. Ex. XVIII, 21.

²⁷⁾ C'est aussi l'opinion d'Ibn Ezra, contre Ibn Djanah et Ben Bilam; cf. Kamchi.

²⁸⁾ P : באן.

²⁹⁾ Saadia est critiqué par Dunasch (n° 152) et par Ben Bilam.

³⁰⁾ Tel est le sens qu'adoptent Ben Bilam et Kamchi.

¹⁾ C'est l'opinion traditionnelle, v. Babli, Nedarim 64.

²⁾ Et les rayons de la lumière divine.

³⁾ S. détache לך de ממעל, pour éviter un anthropomorphisme; cf.

l. D. n° 99.

אלס כפֿאָח⁴⁾ מן צוח אלמנאדי ואמתלא אלביח דכאנא :⁵⁾ פקלה וילי אד
 קצדת ואנא רגל מנקטע אלקול⁶⁾ ופימא בין קום מנקטעין אלאקאויל
 אנא גאלס כאן ראת עינֿי נור אלמלך רב אלניוש :⁶⁾ פסעי ארֿי אחר
 אלמלאיכה ופי ידה נמרה⁶⁾ אכדהא בכלבתין מן פוק אלמדבח :
 7 פאדנאהא מן פאי וקאל קד דנית הדה בשפחֿיך⁷⁾ פקד זאל דנבך
 וגפרת כמֿיחך⁸⁾ וסמעח צות אללה יקול מן ארסלה מאמורא⁸⁾ ומן
 ימצי לנא מתברעא⁹⁾ פקלה האנא ארסלני :⁹⁾ פקאל אדהב פקל
 להאולי אלקום אלעצאה אסמעו סמאעא לא תפהמונה ואנטרו ריאה
 לא תערפונה :¹⁰⁾ וממס קלובהם ותקל אסמאעהם וגמֿץ עיונהם כי
 לא ינטרו בעיונהם ויסמעו באדאנהם פתפהם קלובהם וירנעון ען ראי
 סו פי אמר דניאהם פישפון מן דלך¹⁰⁾ :¹¹⁾ פקלת אלי מחי יא רב
 קאל לי אלי אן חכוי קראהם מן סאכן ומנאזלהם מן אדמֿי וריאצהם
 חכוי ותציר וחשה :¹²⁾ ואד יבעד אללה האולי אלנאם יכתר¹¹⁾ אלתרך
 ואלכלא פי אלארץ :¹³⁾ ויבקי פיה שביה באלעשר חתי¹³⁾ תעוד
 ותציר רעיא¹⁴⁾ כאלבטם ואלכלוט פי שלכת מנתצבין בהא¹⁵⁾ כדאך
 אלנסל אלמקדֿם נצבתהם :

I

1 וכאן פי אַיאַם אחו אבן יוחם אבן עוויה מלך אל יהודה אן
 רצין מלך ארם ופקח אבן רמליה מלך אל אסראיל צעדא לירושלם

4) Sur cette forme cf. Ous. c. 775 v. 22.

5) = סנור שפתים, que Kamchi rapporte au nom de son père.

6) P : רצפֿה (l. רצפֿה). C'est peut être le mot que S. a choisi par ce qu'il ressemble à l'hébreu.

7) P : אד קד דנת בשפחֿאך.

8) „Par ordre.“

9) „De son propre mouvement.“

10) Cette traduction est expliquée dans l'Amanat, p. 160.

11) O : ויכתר.

12) O : ותרגמֿה דלך.

13) O : חם.

14) „Il y restera un dixième de la terre, pour qu'elle redevienne un pâturage.“ — Cf. ci-dessus V, 5.

15) Cf. I. E.

ליחארבא אהלהא פלם יסתיעא מחארבתהם: ² פלמא אכבר אל דאוד וקיל להם קד נולת אלארמנייה ערי אל אפרים אצטרב קלב אלמלך וקלוב קומה כאצטראב שגר אלשערא מן קבל אלריאח: ³ פקאל אללה לישעיה אכרנ תלקא אחו ושאר ישוב ולדך אלי טרף קנאה ברכה אלמא אלעליא אלי מחנה רוצה אלקצארין: ⁴ וקל לה אטמאן וקר לא תכף וקלבך לא יסתרך מן קבל הדין אלרגליו אלשביהין בטרפי מחראך מרכנין דלך שרה גצב רצין וארם ואבן רמליה: ⁵ גזא¹⁾ מן אנל מא דבר עליך אל ארם אלשר ואפרים ואבן רמליה קאילין: ⁶ נצעד אלי בלד יהודה נתטרפה ²⁾ ונפדהא אלינא ונולי מלכא פיהא הו אבן טבאל: ⁷ כדא קאל אללה רבי לא יקום דלך ולא יכון: ⁸ בל אנמא ריאסה ארם עלי דמסק פקט כמא אן רים דמסק רצין ואלי סתין וכמסה סנין ינדק³⁾ אל אפרים מן קומהם: ⁹ וריאסה אפרים עלי שומרון פקט כמא אן רים שומרון הו אבן רמליה אן כנתם לא תאמנון אד לא תומנון: ¹⁰ ועאוד אללה מכאטבא נביה ען⁴⁾ אחו קאילא: ¹¹ אסאל לך איה מן ענד אללה רבך אמא עמקת מסאלתך או רפעתהא עלוא: ¹² קאל אחו לא אסאל ולא אנרב אללה: ¹³ קאל אלנבי אסמעו יא אל דאוד אקליל ענדכם תעניו אלנאם חתי תענון רבי איצא: ¹⁴ לכן יעטיכם אללה הו מן ענדה איה הודא לך גאריה חאמל סחלד אבנא ⁵⁾ וחסמיה עמנואל: ¹⁵ ויכון אלסמן ואלעסל יאכלהמא טבעא קבל מערפתה אלוהדה⁷⁾ פי אלשר ואלאכתיאר ללכיר: ¹⁶ עלי אנה קבל אן יערף אלצבי אלוהדה פי אלשר ואלאכתיאר ללכיר תחרך אלבלדה אלתי⁸⁾ קד צגרת מן קבל מלכיהא: ¹⁷ ויאתי אללה במלך אל מוצל עליך

¹⁾ P om.

²⁾ „Attaquons-en les frontières.“ V. Exode XXXVI, 11 : והקיצונה: Cf. I. Dj. Ous. c. 641, l. 7. אלמטרפה:

³⁾ Cf. Is. IX, 3.

⁴⁾ „Si vous n'aviez pas confiance, c'est que vous n'étiez pas vous mêmes dignes de confiance.“ Cf. Rachi et I. E.

⁵⁾ P : מכאטבחה מע נביה אלי: — Cf. I. E.

⁶⁾ S. paraît croire qu'il s'agit d'un fils d'Achaz. Cf. Kamchi.

⁷⁾ Cf. Targum : עד לא ידע: C'est aussi pourquoi S. ajoute טבעא.

⁸⁾ Mss. אלדי.

ועלי אלך ועלי קומך פי איאם לם יאחך מחלהא מן יום וואל אל
 אפרים ען אל יהודה: 18 ויכון פי דלך אלעצר אן ינאדי אללה בקום
 פי אקאצי כלגאן מצר שביה באלדבאב וקום פי בלד אלמוצל שביה
 באלזנאביר: 19 פיאתון כללהם וינולון פי אלאודיה אלבאירה ופי כהוף
 אלצכור ופי מא בין אלסדר ופי מא בין אלינכות⁸⁾: 20 ופי דלך אלוקת
 ימסחהם אללה כמא ימסח אלמוס אלחאד⁹⁾ שער אלראם ואלמקדם¹⁰⁾
 ואללחיה כדלך יהלך אהל עבר אלנהר וקום מלך אלמוצל¹⁰⁾:
 21 ויכון פי דלך אליום יסתבקי אלמר ענלה מן אלבקד וראסין מן
 אלגנם אמנא¹²⁾: 22 ויכון מן כהרה צנעה אללכן יוכל סמנא כדאך
 אלסמן ואלעסל יאכל כל מן בקי פי הדי אלבלד: 23 ויכון פי דלך
 אלוקת הציר מואצע כהרה מא יכון פיהא כהיר מן אלנפאן תסאוי
 כהירא מן אלמאל מצירא ללחסך¹³⁾ ואלקרמב: 24 ובאלסהאם
 ובאלקסר ידכל הנאך מלך אלמוצל כדאך חסך וקרמב יציר גמיע דלך
 אלבלד: 25 וגמיע אל גבאל אלתי תרפך¹⁴⁾ באלמראפק לא ידכלהא
 כוף אלחסך ואלקרמב כל חכון עאמרה יטלק פיהא אלבקד וידוסהא
 אלגנם¹⁴⁾:

ח

1 הם קאל אללה לי כד לך צפיהה כבירה ואכתב עליהא ככט
 אלעאמה לוחא אלסלב וסרעה אלגנימה: 2 ואשהדת עליהא שאהדי

⁸⁾ Cf. I. Dj. s. v. נעץ et נהל.

⁹⁾ Cf. Targum.

¹⁰⁾ Kamchi : שער הערוה.

¹¹⁾ S. traduit comme s'il détachait תספה pour le rapporter à

בעברי וכו'.

¹²⁾ „En sûreté“ cf. Ben Bilam sur ce verset.

¹³⁾ O : ללקיצום.

¹⁴⁾ Le roi d'Assyrie viendra dans le pays qu'il a dévasté, mais les montagnes seront cultivées. S. paraît voir comme Ibn Djanah (c. 507) et Ben Bilam dans le premier pays le pays d'Israël et dans les montagnes le pays de Juda. — Les mots תרפך באלמראפק semblent vouloir dire : „qui sont labourés avec des bêtes“; en effet O a באלמרא, ce qui rappelle le passage cité par Lévy : אושלן מרא למרפך ביה (B. M. 103 a): Prête moi une bêche pour creuser la terre. Dans l'Édition de Constantinople לא הזמר (Lév. XXV, 3, 4) est traduit par לא תרפך. Pour la leçon de תרפך dans les Polyglottes, v. Munk, Notice, p. 103.

אמינין אוריה אלאמאם וזכריה אבן יברכיה: ³ הם דנות מן אלנביה פחמלת וולדת אבנא פקאל אללה לי אסמה וחא אלסלב וסרעה אלגנימה: ⁴ לאן אלצבי מן קבל אן יערף אן יקול אבא ואמא יחמל מלך אל מוצל אחאת דמשק וסלב שומרון בין ידיה: ⁵ הם עאוד אללה מכאטבתי קאילא: ⁶ גוא¹⁾ מא זהר האולי אלקום פי מא סלואן אלסאיר עלי רויד ואסרו ברצין ואבן רמליה: ⁷ ולדך סיצעד אללה עליהם מא אלנהר אלעטים אלכתיר ²⁾ הו מלך אל מוצל ³⁾ וגמיע אנלייה פיצעד עלי גמיע גדראנה ויסיר פי גמיע שטוטרה: ⁸ וימצי פי אל יהודה וינסאב ⁴⁾ וימך בעד אן יבלג אלמא אלי אלענק מתלא פיכון מאול אקטארה מלא סעה בלדך יא עמנו אל: ⁹ ארתצו יא אמם ואנדקו ואנצתו דלך יא דוי אבעאד אלארץ אחרו ואנדקו הם תעאוונו ואנדקו: ¹⁰ תשאורו משורה פתפסך ותכלמו כלאמא לא יתבת לאן אללה מענא: ¹¹ לאן כדא קאל אללה לי בשרה קדרה וארבני מן אלמצי פי טריק האולי אלקום קאילא: ¹² לא תקולו עקדא לגמיע מא קאלה האולי אלקום אנה עקד ומכופהם לא תכאפו ומרהבהם לא תרהבו: ¹³ אללה רב אלגיוש קדסוה והו מכופכם והו מרהבכם: ¹⁴ פאנה יכון קדסא לאל ירושלם וכחגר צאדם וצאון מעתר לכיתי מלך אסראיל כפך ווהק⁵⁾: ¹⁵ פיעתר בהמא כתירון פיקעון וינכסרון ויוהקון ויעלקון: ¹⁶ אחפט ⁶⁾ אלשהאדה ואכתם אלדלאלה ללתלאמיד ⁷⁾: ¹⁷ וקאל ⁸⁾ אנא אנתטר ללה אלדי

¹⁾ P : לאנל.

²⁾ O : אלכביר.

³⁾ P : אל מוצל.

⁴⁾ „(Les eaux) s'étendent.“

⁵⁾ S. transpose ici les mots comme VII, 20.

⁶⁾ צור = נצור. V. Targum et I. E.

⁷⁾ S. paraît prendre ce verset comme conclusion de ce qui précède.

⁸⁾ C'est à dire le prophète dit à ses disciples. C'est une addition explicative de S. pour les versets qui suivent (v. 17—23) : J'ai le regard dirigé vers Dieu qui avait détourné sa miséricorde de la maison de Jacob, et j'espère en lui. — 18 Voici que moi et les enfants dont Dieu m'a gratifiés, nous serons des signes et des indices pour Israël de la part du Seigneur des Armées, qui réside dans la montagne de Sion. — 19. Si le peuple vous dit (à vous, mes disciples) : Consultez les nécromanciens. les devins, ceux qui chuchotent et murmurent, répondez : La nation

חנב רחמחה ען אל יעקוב וארתה: 18 והאנא ואלאולאר אלדין רוקני
 איאהם אללה איאת ובראהין פי מא בן אל אסראיל מן ענד רב אלניש
 אלסאכן פי נבל ציון: 19 אן קאלו לכם אלחמסו אלי אלמשעכדין
 ואלעראפין ואלמוציצין¹⁾ ואלהדארין קולו לה: אלם אלשעב אלי
 אלהה ילחמם פכיף יטלב ען אלאחיא מן אלמותי: 20 דלאלה
 או שהאדה ואן לם יקולו הדא אלקול אלדי ליב לה טלב: 21 לימדו
 בהם כל עסר ונאיע פיוון אדא הו גאע חנצב ושחם מלכה ומעבודה
 ואלתפת אלי אלסמא: 22 ואלי אלארץ ילחפת איצא פאדאחא
 בשדה וטלמה ולנב וציק ואפל מנתשר פיהא: 23 פאנה לא לנב למן
 יציק עליהם באלוקת אלאל אלדי אסרעו בכלד זבולן ונפתלי
 ובאלאכר אלדי חקל עלי אהל טריק אלבחר ועבר אלארדן וסואחל
 אראמם:

ט

1 ואלקום אלסאלכון פי טלאם ראו נורא עטימא¹⁾ ואלמקימון
 פי ארץ גבסא²⁾ נור אספר עליהם: 2 וקאל לקד כרת הדא אלקביל
 ועטמת להם אלפרח פפרחוא בין ירך כאלפרח פי אלחצאר וכמא
 יסרון פי קסמהם אלסלב: 3 אד אצר נקלהם ודהק עאתקהם וקציב

ne consulte-t-elle pas son Dieu? Comment donc chercherait-on pour les vivants auprès des morts — 20 une preuve ou un argument? Mais si le peuple ne dit pas une telle parole, qui est sans portée, — 21 que tout homme malheureux et affamé passe devant lui; alors il arrivera que l'affamé s'irritera, maudira son roi et son idole, et cherchera dans les cieux. Il cherchera aussi sur la terre; il n'y verra que misère, ténèbres, lassitude et angoisse, l'obscurité répandue partout. — 26 Car ceux qui les oppriment ne se lassent pas: une première fois, lorsqu'ils se sont précipités sur Zabulon et Nephtaly; une seconde fois quand on a pesé sur les gens de la voie maritime, les rivages du Jourdain et les districts des païens. — מוציצון: Les lexiques ne donnent que וסוס dans le sens de chuchotter: Cf. ci-dessous XXIX, 4 et XXXVIII, 14. — Saadia a considéré les mots לתורה ולחעודה comme complément de יבקש: — O דלאלה — טלב traduit שחר cf. שוחר Prov XI, 27. — Le masculin de מנרח provient peut-être selon S. de אפלה = אפלה.

¹⁾ P: כבירא.

²⁾ P: גבס.

אל מסחולי עליהם קד דקקת גמיע דלך כעצר מדון: 4 ואד כל כיל
מכיוול בזלאול³⁾ ואלחוב אלמלוֹת באלמעאצי קד⁴⁾ צאר חריוקא אכילוֹה
אלנאר: 5 ואד ולד לנא ולד ורוקנא אבנא דכרא וכאנת אלריאסה
עלי ראסה סמאה אלכפי אלחכים אלטאיק אלגכאר סלך אלאבד⁵⁾
ר״ס אלסלאם: 6 לכחרה אלריאסה וסלאם לא אנקצא לה עלי כרסי
דאוד וממלכתה ליצלחהא ויסעדהא באלחכם ואלעדל מן אלן ואלי
אלדהר נצרה רב אלגיוש חצנע דלך: 7 ואד בעת אללה בהדא
אלאמר פי אל יעקוב ווקע פי אל אסראיל: 8 הם טאהר אלקום
מן אל אפרים ואהל שומרון אנמעין באקתדאר ועטם קלב קאילין:
9 אן וקע אללבן בנינא חנארה מהנדמה⁶⁾ ואן גדע כשב אלגמיו
בדלנאהא בארו: 10 נצר אללה אעדא רצין עליה והיג באנציה:
11 פיכון אלארמניון מן אלמשרק ואלפלסטיניון מן אלמגרב יאבלון
אל אסראיל בכל פא מתלא ומע דלך לס ירגע נצבה ועאר ידה
ממדודה עליהם: 12 ואן אלקום לס ירגעו אלי צארכהם בדלך ולם
ילחמסו רב אלגיוש: 13 פיקטע אללה מנהם אלראם ואלדנב
אללבה⁷⁾ ואלסעפה פי יום ואחד: 14 ושרח דלך⁸⁾ אן אלשיך ואליוגיה
מנהם הו אלממתל באלראם ומנביהם ודאלהם באלבאטל הו אלשביה
באלדנב: 15 וקד צארו מרשדו האולי אלקום מצלין ומרשדוה מהלכין:
16 דלך שבאבה לא יפרחהם אללה ואיתאמה ואראמלה לא ירחמהם
אד כלהם דנסון אשראר וכל פא מנהם יתכלם באלספה מע דלך
לם ירגע נצבה ועאר ידה ממדודה עליהם: 17 לאן טלמהם קד
אשתעל כאלנאר פהו יאכל מנהם אלחסך ואלקיצום חתי יתאנג פי

³⁾ Le sens est: puisque les calamités fondent sur chacun selon la mesure de ses méfaits. Cf. Ben Bilam — O: ויכיל.

⁴⁾ O: וקד. — Il faudrait alors מלוֹת.

⁵⁾ Tous les noms qui précèdent se rapportent à Dieu; cf. Targum et I. E.

⁶⁾ Cf. Ex. XX, 5.

⁷⁾ Cf. Levit. XXIII, 40, et Job XV, 32 (Beitr. I, 95), où לב (לבה) doit avoir le sens de branche, comme קלב qui signifie à la fois la moelle du palmier, et la touffe de feuilles qui le surmonte.

⁸⁾ „Cela veut dire.“

שעב אלשערא ותכאֹתָהּ אַקְתוֹדָאֵר אַלְדִּכְאָן: 18 וּבַעֲבֵרָהּ רַב אַלְנִיּוֹשׁ
 אֵד אַצְטֵרֵב אַלְבִּלְאָד צַאֵר אַלְקוֹם כְּשַׁעֲלָהּ מִן נֶאֱר וְלֹא יִשְׁמַק אֶלְמֵר
 מִנְהֵם עֲלֵי צַאחְבָּה וְאִכְיָה: 19 קִטְע מִן אֲלִימִין וְעֵאֲדָה נְאִיעַ וְאֶכֶל מִן
 אֲלִיסָאֵר וְלֹא יִשְׁבַּע וְלֹם יַעֲלֵם אַלְרְנֵל מִנְהֵם אַנְמָא יֹאכֵל מִן לַחֵם
 דְּרֵאעָה: 20 דְּלֶךְ מִנְשָׁה מַע אֲפֵרִים וְאֵל אֲפֵרִים מַע אֵל מִנְשָׁה הֵם
 נְמִיעַ עֲלֵי אֵל יְהוּדָה מַע דְּלֶךְ לֵם יִרְנַע נְצִבָה וְעֵאֲדָר יִדָּה מִמְדוּדָה
 עֲלֵיהֶם:

י

1 אֲלוּיֵל לְרֵאסְמֵי רִסוּם אַלְגֵּל וְכַתְּבֵי כְּתַב אַלְדְּנֵל: 2 לִימְלוֹ
 אַלְצַעֲפֵא מִן אַלְדִּין וּיְנַצְבוּ חֲכַם בְּאִיסֵי אַלְקוֹם וּיְצִירוּ אֲלֵאֲרֵאמֵל
 סִלְבָּהֶם וְאֲלֵאִיְתָאֵם יִגְמוּן: 3 מֵא חֲצַנְעוֹן פִּי יוֹם אַלְעַקָּאֵב וְעֵנֵד דִּוִּי
 יֵאֲתִי מִן כַּעִיד אִין חֲפְרוֹן לַעוֹן¹⁾ וְאִין חֲתֵרְכוֹן כְּרַמְכַם: 4 וְאֵלֵא²⁾ אַלְנָתוֹ
 דִּין אֲלֵאֲסָאֵרִי וְדוֹן אַלְקַתְּלֵי תַקְעוֹן וּמַע דְּאֶךְ לֵם יִרְנַע נְצִבָה וְעֵאֲדָר יִדָּה
 מִמְדוּדָה עֲלִיכֶם בְּמַקָּמְכֶם עֲלֵי חֵאל אֲלִכְטָא³⁾: 5 אֲלוּיֵל לְאֲשׁוּר
 קְצִיב נְצִבֵי אַלְדִּין עֲצֵא פִי אִידִיהֶם הוּ סַכְתִּי: 6 אַמָּא⁴⁾ אַבְעַתְּ בַּהּ פִּי
 אַמָּה דְנִסָּה וְאֹכְלָה עֲלֵי קוֹם עֲבֵרְתִי לִינְהַב נְהַבְהֶם וּיְגַנֵּם גְּנִימְתָהֶם
 וּיְנַעֲלֵהֶם דּוּסָא כְּטִין אֲלֵאֲסוּאֵק: 7 וְהוּ מֵא כְּדֵאֶךְ יִטָּן וְקִלְבָּה לֵם
 יַחֲסֵב דְּלֶךְ בֵּל פִּי קִלְבָּה אַלְנַפֵּד וְקִטְע אַמֵּם גִּיר קִלִּיל⁵⁾: 8 בֵּל יִקוּל
 אֵן קוּאֵדִי אַגְמַעִין מִלוֹךְ: 9 וְאֵן אַלְרֵקָהּ מִתְּלֵ קִרְקִסִיא וְחַמָּאָהּ מִתְּלֵ
 אַרְפֵּד וּסְבַסְטִיָּהּ מִתְּלֵ דְמַשְׁק: 10 כְּמֵא נֵאלַת יְדֵי מַמְאֵלְךְ אֲלֵאוּתָאֵן
 מִן כֵּאֲנַת פְּסוּלָהֶם אַכְתָּר מִן יְרוּשָׁלַם וּמִן שְׁמֵרוֹן⁶⁾: 11 אֵלֵא אֲנִי כְּמֵא
 צַנַעַת בְּשׁוּמְרוֹן וְאוּתְאֲנָהָא כְּדֵאֶךְ אַצְנַע בִּירוּשָׁלַם וְאוּלְאֵמָהָא: 12 פִּיכּוֹן
 אֵדָא תַמָּם⁷⁾ אֵלֵלָה נְמִיעַ מֵא יַצְנַעָה פִּי גְבֵל צִיּוֹן וּיְרוּשָׁלַם קֵאל⁸⁾

1) P aj. לַכֶּם.

2) „A moins que.“

3) Ces quatre mots expriment la pensée que donne le Targum chaque fois que revient ce refrain.

4) Dans le sens de אַנְמָא.

5) Dieu ne l'avait envoyé que pour faire du butin, mais lui, il a pensé à exterminer tout le peuple.

6) Aussi I. Dj. Luma p. 252, l. 13.

7) Cf. Ous. s. v.

8) „Dieu dira.“

אטאלב מלך אשור עלי הָמַר עֲטָם קלכה ופכר ארחפאע עיניה:
 13 לאנה קאל בקוֹה ידי צנעת דלך ובחכמתי אד דהנת לה⁹⁾ פאולת
 חכום אלשעוב ומא אסתעדוֹה¹⁰⁾ אטטלמתה¹¹⁾ וחטטת כהירא מן
 אלעמארה: 14 ונאלת ידי אתאת אלמם כעש טיר מבאח¹²⁾ וכנמע
 ביץ מתרוכה קד גמעת כל מאל אלארץ חתי לים טאיר יחרך גנאחה
 פימאנע¹³⁾ ולא יפתח פאה פיוצוץ: 15 הל יפתכר אלפאם עלי
 אלנאחת בה או יתכבר אלמנשאר עלי מחרכה וכחרכה אלקצוב מן
 ראפעה ורפע אלעצא לים מנהא¹⁴⁾: 16 לדלך יבעת אללה אלסיד רב
 אלגיוש פי סמאנה אלהול ופי כרמה יתוקד וקיד כוקיד אלנאר:
 17 ויציר נור אסראיל לה¹⁵⁾ כאלנאר וקדום אסראיל כאללהיב ישתעל
 פיאכל אל ממתל באלחסך ואלקיצום מן קומה¹⁶⁾ פי יום ואחד:
 18 ואלמשכֶהון כנליל אלשערא ואלכרמל מן אלשגֶר מן נפוסהם אלי
 אגסאמהם יפנון פיציר עלמא מעלומא¹⁷⁾: 19 ואלבאקון אלממתלון
 בשגֶר אלשערא דוי אחצא יכונן חתי ימכן גלאמא ואחדא אן
 יכתבהם מן קלה: 20 פיכון פי דלך אלוקת לא יעוד איצא באקי אל
 אסראיל ופלית אל יעקוב אן יתוכלו עלי קאתלהם בלן יתוכלו עלי
 אללה קדום אסראיל בחק: 21 וירגע אלבאקי מן בקיה אל יעקוב אלי

⁹⁾ „J'ai été doué pour cela d'un esprit supérieur.“

¹⁰⁾ Cf. I. b. K. p. 46.

¹¹⁾ I. Dj. Ous. c. 735, n. 87 : קאל רב סעדריה ואמא אלאטטלאם : פהו אלנהב כעד אלנהב. C'est évidemment un fragment du commentaire dont S. avait accompagné sa version.

¹²⁾ Kamchi : מופקר.

¹³⁾ Addition explicative.

¹⁴⁾ Et de même pour le mouvement de la verge par rapport à celui qui la soulève, alors que l'élévation du bâton ne provient pas de lui (du bâton).

¹⁵⁾ Pour le roi d'Assyrie.

¹⁶⁾ L'armée du roi d'Assyrie.

¹⁷⁾ „De sorte que le roi d'Assur deviendra comme un poteau qui sert de marque.“ Ps. XL, 6 S. traduit להתנוסם נם par יתעלמון נם. Il a donc pris ici מםס comme un dérivé de נם, en regardant dans ce mot le ם seul comme radical. Peut-être vaudrait il mieux lire מעלמא. — Comparez מץ (ci-dessous XVI, 4) que S. dérive également de נצה.

אלטאיק אלנבאר: ²² פאנה לו כאן קומך ואל אסראיל כרמל
 אלברר לתנע מנהם בקייה מן ¹⁹ בעד פנא קארץ נארף בעדל ¹⁹:
²³ אד פנא וקרץ ²⁰ יצנעהמא אללה רב אלגיוש פי נמיע הודא אלבלד:
²⁴ ולדלך הכדא קאל אללה רב אלגיוש לא חכף יא קומי יא סאכן
 ציון מן אשור ואן צרבך בקציב ושאל עצאה עליך עלי סכיל
 אלמצריין ²¹: ²⁵ פאנה אנמא בקי קליל יסיר חתי יכמל סכטו ונצבי
 פאבליהם ואפניהם ²²: ²⁶ ויטהר עליה רב אלגיוש סוטא כצרכה
 מדין פי צואן עורב וכעצאה אלתי עלי אלבחר ויחמלהא עליה כסכיל
 מצר ²³: ²⁷ ואדא יכון דלך אלוקת חול נקלה ען עאחקך ואצרה ²⁴
 ען ענקך ויפסד אצרה מן קבל אנלאה ²⁵: ²⁸ אדא אתי עית ועבר
 במגרון ואודע סלאחה פי מכמש: ²⁹ ועברו קומה מעברה ובאחו פי
 אל גבעה וועג להם אהל רמה ופך אהל גבעת שאול: ³⁰ וצהל ²⁶
 צות גמע גלים ואסני אהל ליש וצעף אהל ענתות: ³¹ וכאד אהל
 אדמנה וסכאן נבים אנצאנו ²⁷: ³² וכקי יום יקף פי נוב יחרך ידה
 ראימא ²⁸ נכל גמע ציון ויפאע ירושלם: ³³ הודא אלסיד רב אלגיוש
 האדה כפרמה ²⁹ פי רהבה ³⁰ ורפיעו אלקאמה יגדעון ואלשוואמך

¹⁸) P : מא.

¹⁹) Kamchi : שישטפם בצדקה. — P : נאך.

²⁰) sont des substantifs, v. I. Dj., Luma. 165, l. 20.

²¹) „A la manière des Égyptiens.“ — V. Targum et Kamchi.

²²) V. I. Dj. Ous. c. 93—94.

²³) Et il lèvera son bâton contre le roi d'Assyrie comme il a fait contre les Égyptiens.

²⁴) O : ונלה.

²⁵) S. traduit dans ce sens שמן Juges III, 29; cf. Kamchi a. l.

²⁶) S. continue à employer le parfait. — Pour וצהל cf. I. E. Ous. c. 600 l. 27.

²⁷) „Ils se sont mis en garde.“ Cf. Ex. IX, 19 où הען est rendu par צן.

²⁸) „En recherchant la montagne etc.“ — P. ראימא ידה.

²⁹) Cf. ci-dessous LXIII, 2 et Targum. Saadia explique פרמה par גמעה מן אלענב Ous. c. 567, n. 18.

³⁰) C'est par רהב que S. traduit partout ערץ.

יִתְּעוֹן: 39 ויחדק³¹⁾ באלמשבהין בשעב שגזר אלשערא מנהם
באלחריד ואלממתלון באללכנאן באלגליל מנה יקטעון:

יא

1 יכרז קציב מן ענצר ישי וסנך מן אצולה ינמו: 2 ותחל עליה
רוח אלה והי רוח אלחכמה ואלפיהם ואלראי ואלגברוה ואלמערפה
ותקוי אלה: 3 וילהמה אלה טאעתה ויכון לא יחכם עלי ריא פקט
וכדלך סמע אלאדן: 4 ויחכם בעדל ללצעפי¹⁾ ויעט באסתקאמה
ען עואם אלבלאר ויצרב אהלה באלקציב ען אמרה ובאדן מנה יקתל
אלמסתחק: 5 ויכון לה אלחק כאזאר אלחקוין ואלאמאנה כשראד
אלצלב: 6 ויסכן אלדיב מע אלחמל ואלנמר מע אלגדי ירבץ ויגתמע
אלעגל ואלצרגאם ואלנאמוס וצבי צניר יסוקהם: 7 ואלבקרד ואלדב
ירעון²⁾ ואלואדהן ירבצון אנמעין ואלאסד יאכל אלחבן כאלבקר:
8 ויתלאהא³⁾ חתי אלצבי בחקב עיון אלשנאע מן אלחיאת⁴⁾ ופי חרק
אלרקאש מנהא חתי אלמפטום ילקי ידה: 9 לא תסי ולא תפסד פי
גמיע בלד קדסי אד אמתלאת אלארץ מן אלמערפה באללה וטאעתה
כאלמא אלמגטי ללבחר: 10 ויכון פי דלך אלוקת ענצר ישי אלדי
הו ואקף עלמא ללאמם פילחמסונה ויכון מחלה מכרמא: 11 ויכון
פי דלך וקת איצא יעיד אלה תאניה אמרה פי גמע באקי שעבה
אלדי יחבקי פי אלנוירד ומצר ואלכימא ואלחבשה וכוססתאן
ואלשינור ואנטאכיה וגזאיר אלבחר⁵⁾: 12 פירפע עלמא ללאמם פי
גמע מדחיי אל אסראול ומבדדי⁶⁾ אל יהודה יחשרהם מן ארבע

³¹⁾ „Il entourera ceux qui sont comparés etc. avec le fer“ a le sens de הקיף.

¹⁾ „En faveur des faibles.“ Kamchi : ויכח החוקים במישור : בעבור ענוי ארץ.

²⁾ O : ירעיאן.

³⁾ O commence par עבארהה.

⁴⁾ „Le trou des yeux des grands serpents“; pour le sens de ce verset comparez *Amanat* p. 251.

⁵⁾ Pour la manière dont S. rend ces noms de peuple voyez de Genèse X dans l'édition de Constantinople.

⁶⁾ Cf. Nombres X, 35.

אקטאר אלארץ: ¹³ פחול חסד אל אמרים ואעדא אל יהודה ינקטען
 פלא יחסד אל אמרים יהודה ואל יהודה לא יעדונהם: ¹⁴ ויסרון
 עלי אטראף אלפלסטינין גרבה ותנמן גמיע אהל אלשרק ופי אדום
 ומואב ימרון אידיהם ויכון בנו עמון טאעתהם: ¹⁵ ויהלף אללה לסאן
 בחירה מצר וישיר באמרה עלי אלפראת בסכון ⁷ מן ריאחה ויקסמה
 עלי סבעה אודיה ויסלך פיה כאלנעאל: ¹⁶ פתציר מחנה לבאקי
 שעבה אלדי יתבקי פי אלגזירה כמא כאנת לאל אסראיל פי יום
 צעודה מן ארץ מצר:

יב

¹ תקול פי דלך אלוקת אשכרך יא רב עלי ¹ מא וגרת עלי
 ואסאלך אן ירגע נצבך עני ותעאזיני: ² פאקול הודא רב גיאתי אחק
 בה ולא אפוע כמא כאן עוי ומגרי אלאזלי אללה וצאר לי גוהא ³:
³ ואדא תסחקון מאא בפרח מן עיון אלנות: ⁴ תקולון פי דלך אליום
 אשכרו אללה ואדעו באסמה ואכברו פי אלמם בשמאילה ואדכרו
 אן ³ אסמה אלמניע ⁴: ⁵ ומגרו אללה אד צנע קדרה והי מעלומה
 פי גמיע אלעאלם: ⁶ אנטקי בדלך ורגני יא סאכנה ציון אן קדום
 אסראיל כביר פי מא בין קומך:

יג

¹ קצה באבל אלתי אוחי בהא אלי ישעיה אבן אמוץ: ² עלי
 גבל אלגלם ¹ ארפעו אלעלם ואעלנו אלצות להם ואשירו באליד חתי

⁷) Il ne s'agit pas d'un vent calme (סכין); il faut donc lire
 בסקון et entendre par là un vent brûlant qui dessècherait l'Euphrate.
 Comparez Delitzsch, *Commentaire*, p. 193; et surtout *Amanat*, p. 250.

¹) „De ce que tu t'es fâché contre moi.“

²) Peut-être S. a-t-il choisi ici les parfaits צאר et כאן en pen-
 sant au chant de Moïse, Exode XV, 2.

³) O om. אן.

⁴) „Que son nom est: l'inaccessible.“

¹) S. a tiré ce mot de נשף „soir.“ Dans le Talmud Menachot
 52a Babylone est nommée ארעא דחשוכא.

ידכלון אלאכואב אלנבל²⁾: 3 אנא אמרת בדלך למסתעדֵי ודעות
 בה גבאברתי בגצבי ואכטאל³⁾ קדרתי: 4 צות גמהורהם פי אלנבל
 שבה שעב כחיר וצות צִנָה ממאלך אמם מנתמעָה אד רב אלגיוש
 וכל נישא ללחרב: 5 והם מקבלון מן בלד בעיד באנה מן אקצא
 אלסמא רסל אללה⁴⁾ באלאת סכטה ליהלך גמיע בלדהם: 6 יקולון⁵⁾
 ולולו פמא אקרבי יום אללה הו כנהב מן ענד אלכאפי יאתו: 7 לדלך
 גמיע אידיהם חסתרִכִי וגמיע קלוב אנאסהם תהמאסא⁶⁾: 8 וידהשון
 חתי אן מתל אלמנג⁷⁾ ואלמכֶץ יאכדהם וכאלואלדה יטלקון וכל אמר
 אלי צאחבה יבהתון וגוה דאת להיב וגוההם⁸⁾: 9 הודא יום אללה
 יאתיהם יום קאסי ועברה ושרָה גצב יציר ארצהם וחשה וכטִאוהא
 ינפדהם מנהא: 10 חתי כואכב סמאהם וגוומהם לא ילמע נורהא
 ואטלמת שמסהם פי אשראקהא וקמרהם לא יספר צוזה: 11 ואטאלב
 סכאן⁹⁾ עמארטהם בשרָהם ואלטאלמין בדנוכהם ואעמל קדרה
 אלוקחין ואקתדאר אלאכטאל אצע: 12 ואעֶז אנאסהם מן אלפון¹⁰⁾
 ואלאדמיון מנהם מן פצוץ¹¹⁾ אופיר: 13 לדלך אֶרְנו¹²⁾ אלסמא עליהם
 ותחזול ארצהם מן מוצעהא בעברה רבֵ אלגיוש ופי יום שרָה גצבה:
 14 פיכונון כאלטבֵי אלמנדרחיון¹³⁾ וכנגם לים להא חאשר כל אמר אל

²⁾ Targum (Ms.) ויעלון כתרעוהי מנרבין :

³⁾ גבור est pris comme synonyme de עליו.

⁴⁾ „Comme si des extrémités des cieux Dieu avait envoyé etc.“

⁵⁾ Ces peuples disent aux habitants de Babylone.

⁶⁾ Sur l'emploi de ce mot dans le sens de fondre voyez Dozy suppl. II, 593. C'est un aramaïsme tiré de מסא. — Targ. ותמסי.

⁷⁾ P : אלמצאיִק.

⁸⁾ Amanat p. 276 à propos des degrés de brûlure dans l'enfer :

פמנהם מן תלפה וגוה אלנאר פיחמרֵי ופי מתלהם יקול פני וכו'

⁹⁾ P. om. — יושבי חבל = תבל.

¹⁰⁾ S. emploie le même mot Ps. XIX, 11 et XXI, 4 (Beitr. I, 24).

¹¹⁾ De même Ps. XLV, 10 (Beitr. I, 36). V. aussi Tanhum Lam.

IV, 1.

¹²⁾ Sur le sens de ce mot v. I. Dj. Ous. c. 663, l. 27.

¹³⁾ P : אלמנדרחיון. Si cette leçon est exacte, ce serait le sujet de

פיכונון.

אמחה ילון וכל פריק אלי בלדה יהרכון: 15 וכל מן וגר בעג ומן אנצם¹⁴ וקע באלסיף: 16 צביאנהם יודון כחצרתהם וביותהם חטטלם ונסאהם תצאנען: 17 והאנא מטהר עליהם אלהמדאנין אלדין לא יחסכון אלורק שיא ואלדהב לא ירדונה: 18 כל קסיהם חטרח אלשבאב וחמרה אלבטן לא ירחמון ועלי אלבנין לא תרק¹⁵ עיונהם: 19 פחציר באבל סראה אלממאלך ופכר קדרה אלכסדאנין כמקלב¹⁶ אללה סדם ועמרה: 20 לא תעמר אלי אלנאיה ולא חסכון אלי גיל ואניאל לא יכים¹⁷ הנאך אעראבי ואלרעאה לא ירבצון פיהא: 21 וירבץ הם אלצדא וחמתלי ביותהם נמוס ויסכון הנאך אלנעאם ואלענו אלכרי ילעב פיה: 22 ויעוי בנו אוא פי ארוקהם¹⁸ ואלערבד פי אלהואכל אלמדללה וקריבא יאחי וקתהא הדא ומרתה לא תמתד:

יד

1 וירחם אללה אל יעקוב ויכתאר איצא אל אסראיל וינזלהם פי בלדהם וינעטם אלנריב עליהם וינצאפון אלי בית יעקוב: 2 ויאכדורהם אלאמם פיאחון בהם אלי מואצעהם ויחזוניהם בנו אסראיל פי בלד אללה עבידא ואמאא פיצירון סאביין סאבייהם ויסחולון עלי מקתציהם: 3 פאדא כאן יום יריחך אללה מן משקתך ורנוך וכדך אלצעב אלדי אסתהכך: 4 אצרב הדא אלמתל פי מלך באבל וקל כיה עטל אלמקתצון ועטלת אלנבאיאח¹: 5 לאן אללה כסר עצא אלטאלטין וקציב אלמתסלטין כדאך: 6 לאנה צרב האולי אלאמם בעברה צרכה ניר זאילה ומסתולי עליהם בנצב יכלבהם בה לא יצדה: 7 אלאן אסתראח גמיע אהל אלבלאד וקר אנטקו ברנה: 8 חתי אלברותא

¹⁴) P : אהין, qu'il faut peut-être lire „pour qui est venu le temps de mourir.“ Cf. I. Dj. Ous. c. 489 l. 11.

¹⁵) O : תרקק.

¹⁶) O : כמא קלב.

¹⁷) יהל = יאהל.

¹⁸) ארמנותיו = אלמנותיו, comme Targum.

¹⁹) I. E. : זהב המס; cf. I. K. p. 16 et I. Dj. s. v.

טן³⁾ ארוז אללכנאן כאנהם פרחו בך וקאלו מנד מַתּ מא צעד קאטע עלינא: ⁹ חתי אלתרי כאנה ירגו לך פי תלקא מַגִּיך ואתאר לך אלשנעא מן אגלא אלארץ ואקאם כחירא מן מלוך אלאמם מן כראסייהם: ¹⁰ פכלהם יגיבונך ויקולון לך אנת איצא קד צרעת⁴⁾ מחלנא ומאתלחנא: ¹¹ ואנוול אלתרי אקחדארך וצַגִּי עידאנך פצארת אלרמה תפרש תחתך ואלדוד ינטיך: ¹² וכיף כאנך וקעת מן אלסמא יא לאיח פי אלסחר וגדעת אלי אלארץ יא מסאהם⁴⁾ פי אלאמם: ¹³ לאנך קלח פי נפסך אצעד אלי אלסמא פוק כואכב אלטאיך ארפע כרסיי מחלא והו אן אגלם פי גבל אלמחצר⁵⁾ וארכאן אלשמאל: ¹⁴ אצעד עלי⁶⁾ קמאקם אלנים אתשבֵה באלעאלי: ¹⁵ אד אלי אלתרי תנול כל אלי ארכאן אלכיר: ¹⁶ נאטרוד פִיך יתפרסון ויחפהמון יקולון אהדא אלהל אלמרנו אלבלדאן אלמזלול אלממאלך: ¹⁷ אלדי צִיר אלדניא כאלכר וקראהא הדם אסארהא לס יפתח ביותהם: ¹⁸ אלאן כל מלוך אלאמם אנמעין אנצנעו⁷⁾ פי כראמיה כל אמר פי מנולה: ¹⁹ ואנת טרחת מן קברך כסקט⁸⁾ מכרוה או כחוב מקתולין מטעונין בסיף או וארדי חנארה אלכיר כנסד מדרויץ⁹⁾: ²⁰ לא תנאמעיהם¹⁰⁾ פי קבר אד בלדך אפסדת וקומך קתלת ולא ידעא ריִסא אכרא¹¹⁾ נסל אלאשראר: ²¹ פהיו

³⁾ Les ארוים sont une espèce de ברושים.

⁴⁾ S. paraît avoir pensé à חלל.

⁴⁾ I. E. מפיל גורלות וי. Cf. Ous. s. v. — Comparez Sabbat 149 b.

⁵⁾ La montagne où tout le monde doit se présenter aux fêtes, cf. Deut. XVI, 16 où יראה est rendu par יחצר, c'est à dire la montagne de Sion. — Pour S. la seconde partie du verset explique la première.

⁶⁾ P : אלי.

⁷⁾ O : אצטרבו.

⁸⁾ „Comme un avorton.“ S. explique נצר par נפל; Ainsi Targum et Symmachus (ἔχτρομα).

⁹⁾ Cf. plus bas v. 25; LXIII, 6, 18. La racine דהץ ne se trouve pas dans nos lexiques; ce mot doit avoir le sens de דום.

¹⁰⁾ Cf. Gen. XLIX, 6.

¹¹⁾ „On ne proclamera jamais comme chef.“ S. donne souvent à קרא le sens de distinguer, cf. Ex. XXXI, 2.

לכניה מקצבא לתמסכחם¹²⁾ כדנוכ אבאיהם לילא יקומו פירחון
 אלבלאד וימלון תה אלדניא קראא¹³⁾ : 22 בל אקום עליהם קאל רב
 אלניוש כאן אהלך לכאבל אלסם ואלבקא ואלנסל ואלעקב¹⁴⁾ קאל
 אללה : 23 ואציררהא¹⁵⁾ מאוי אלקנאפיד ואנאם מא ואכנסהא¹⁶⁾
 במכנסה אלנפאר קאל רב אלניוש : 24 ואקסם רב אלניוש קאילא
 ליכונן אלומר כמא קדרת וליחבתן כמא חכמת : 25 אן אכסר אשור
 פי ארצי וארדצה עלי גבאלי פיזול ענהם אצרה תקלה ען עאחקהם :
 26 הדא אלקדר אלמקדור עלי גמיע בלדהם והדה אליד אלממדודה
 עלי גמיע אמחם : 27 אד רב אלניוש קדרה פמן יפסכהא וידה
 אלממדודה מן דא ירדהא : 28 פי סנה מאת פיהא אחו אלמלך נולת
 הדה אלקצה : 29 לא תפרחי יא פלסטין גמעא אד אנכסר קציב
 צארבך פאן סיכרג מן אצל אלחעכאן ארקש ויציר תמרה מחרקא
 מאירא¹⁶⁾ : 30 ומעה ידעי¹⁷⁾ בנו אלצעפי כאלככור¹⁸⁾ ואלמסאכין
 ירבצון ואחקין ואמית אצלך באלגוע והו יקחל בקיתך : 31 ולולי פי
 אלמחאל אצרכי פי אלקריה וקד מאנת¹⁹⁾ פלסטין גמיעא אד אקבל
 אלהרג²⁰⁾ מן אלשמאל כאלדכאן ולים מן מסחעדיה²¹⁾ מנפרד :
 32 ומא יגיב רסל אלממם אן אללה יעמר ציון ופיהא יסתכן צעפי
 שעבה :

מו

1 קצה נולת פי מאב כמא אנה פי ליל נהב עאר מן מאב ארדם¹⁾

¹²⁾ Addition explicative.

¹³⁾ Ainsi dans P et O. — C'est la seconde explication d'I. E.

¹⁴⁾ Cf. Gen. XXI, 23.

¹⁵⁾ O : ואכנסהם, ואציררהם.

¹⁶⁾ C'est un serpent dont le souffle est brûlant, cf. Ous. c. 750 l. 26 ; peut-être faut-il מאירה.

¹⁷⁾ V. plus haut XI, 6—8.

¹⁸⁾ S. aurait-il pensé à certains premiers-nés des animaux que d'après la loi on ne pourrait ni sacrifier ni manger ; cf. m. Bekhorôt II, 6 et passim.

¹⁹⁾ Cf. Ex. XV, 15.

²⁰⁾ P : אלחרב.

²¹⁾ „Ceux qui ont reçu de lui l'ordre de se tenir prêts.“

1) „A été enseveli sous les décombres“ ; il ne faut pas songer à la racine רדם bien que le Targum ait רדימין.

כדאך פי ליל נהבת חיטאנהא ארדמת: ² וקד צעד מאב עלי ביוטה ועלי ביעה וכדלך אל דיבון ליבכו³ ועלי נבו ומידבא יולולון ופי ראוסהם אלנתף ופי לחאהם אלחרוף: ³ ופי אסואקהם תאָרו באלמסח ועלי סטוחהם ורחאבהם כלה יולול מנחדר בבכא: ⁴ ואד צרך אהל חשבון ואלעלא סמע צותהם אלי יהץ ועלי דאך מנדרו מואב ינלבון⁵ ממא נפוסהם קד תרועת⁴: ⁵ יקול כל ואחד⁵ קלבי אלי מאב יצרך אלתי צאר מהרבהא⁶ אלי צוער עגלת שלישיה⁷ וצארת עקבה לוחית בבכא יצערון פיהא ומנחדר⁸ חורונים בצראך אלכסר יפועון: ⁶ ומא נמרים קד צאר כואא ממא כלא אלחשיש ופני אלכלא ואלכצר לם חכן אצלא: ⁷ ומע דאך אלבאקי אלדי נבה⁹ ומא אסתודעה עלי ואד אלערבים קד חמלה עדוהם¹⁰: ⁸ ואחדק אלצראך תכום מאב ובלנת ולולתהא אלי אנלים ואלו ביר אילים: ⁹ ומא דימון קד אמחלא מן דמאיהם ממא אסלט עלי אהלהא אסאפאת¹¹ ועלי פלית אלמאביין אלאסד ובקיה¹² אהל בלדהם:

טז

1 יבעהון פי אלמרג סלמאן¹ בלדהם ומן אלנבאל ואלבר אלי

²) S. prend מואב et דיבון comme sujets, et הבמות et היבית et הבימות comme compléments. — O et P : ליבכון.

³) Cf. Nombres X, 9.

⁴) S. prend ורע = ראע en arabe „s'effrayer.“ Cf. Ous. s. v. qui le compare à ורע.

⁵) I. E. שכל אחר יועק ויאמר.

⁶) S. prend בריחה = בורחה.

⁷) S. prend ces mots comme surnom de צוער.

⁸) S. explique מורר דרך dans Jér. XLVIII, 5.

⁹) „Le reste des produits de la terre“; le v. 7 se rattache ainsi à v. 6.

¹⁰) S. sous entente האויבים.

¹¹) S. se sert de סאף, à la quatrième forme, pour l'hébreu ספה Gen. XVIII, 23.

¹²) = ועלי בקיה.

1) Le sens paraît-être „Ils enverront, dans la prairie, le roi de

בלד גמע ציון: ² ויצירון כטאיר נאיר או כעש מנה מכלא וחציר
 איצא אהל רסאתיק מאב יעברון אלי ארנון: ³ יסאלונהם ² אעטונא
 משורה אצנעו לנא חילה ואנעלו זלכם עלינא פי אלטהירה יסחרנא
 כאלליל ואסחרו מדחיינא ולא חכשמו נאידנא: ⁴ יסכנון פי מא כינכם
 גלואתנא אלמאביון כונו להם סתרא מן קבל אלנאהב כמא קד כלי
 אלמנאצי ³ ופני אלנאהב ומן כאן ידום אלארץ ענפא: ⁵ ויהיא אלכרסי
 באחסאן ויגלם פוקה בחק פי כבא דאור חאכם טאלב אלחכם מאהר
 פי אלעדל: ⁶ אד סמענא אקהדאר מאב מקתדרא גדא ואקתדראה
 וקדרתה ועברתה לים דלך מן קדרה: ⁷ פלדלך יולול מאב עלי נפסה
 כלה ואלממתלון מנה בקנאני אלכמר ⁵ מן אהל חרשת תראהם יהדרון
 והם מכתאבין: ⁸ ממא אסחבוח ⁶ מן חשבון אלשביהו אקמאף
 אלענב ומן שבמה אלממתלון כאלגפן מן אלכרם ומלוך דוו אלאמם ⁷
 קד הבגו אלסריק מנהא פבלג אלנמיע אלי יעור חם צלו פי אלכרייה
 ואלמטלקון ⁸ מנהא אנבתו פעברו אלי אלבחר: ⁹ יקול גמיעהם ⁹
 לדלך אבכי פי בכא יעור עלי שביה גפן שבמה וארויך מן דמעו יא

Moab, ainsi que des montagnes et du désert vers le pays etc. " Le roi de Moab se trouvait dans l'endroit de pâturages, cf. II Rois III, 4.

²) Les fuyards de Moab demanderont aux Israélites.

³) Cf. ci-dessous LVIII, 2 où מצה est traduit אלמנאצאה; מץ est donc pour S. égal à מצה, de la racine נצה, où le צ seul reste radical; voyez David ben Abraham dans le *Liq. Qadm.* p. 196 et Neubauer, *Lexicographie* p. 76. Seulement S. donne pour מין comme שד deux participes, au lieu pour d'infinitifs. Voyez ci-dessus X, 18. — Le mot מואב est rattaché au premier membre du verset, comme dans le Targum qui semble avoir lu נדחי מואב.

⁴) „Son orgueil n'était pas en rapport avec sa valeur" כדון est donc traduit comme כדון; cf. Deut. XXV, 2 où כדו est rendu par וכמקדאר. Le Targum sans adopter le même sens paraît avoir dérivé le mot de la même racine.

⁵) S. considère אשיש comme égal à אשישי ענבים (Osée III, 1).

⁶) S. rend partout אמלל par ce mot.

⁷) S. traduit ainsi נויים Gen. XIV, 1.

⁸) Targum : מטלמיהון.

⁹) C'est à dire les Moabites.

חשבון ויא אלעלא אד וקע אלמסתחן¹⁰⁾ עלי קומך אלדין הם מקאם
אלפואכה ואלורוע לך: 10 חחי אנצם אלפרח ואלסרור מן גבאלך¹¹⁾
ופי כרוטך לא ירנן ולא ינלב ולא יטא אלעצאר אלכמר פי תנארך¹²⁾
ממא עטל אלמסתנאן: 11 פלדלך אמעאי תהיג כחרכה אלעור עלי
מאב וכדלך אחשאי עלי אהל קיר חרש: 12 פיכון מואב אדא ראי
אנה קד [ענז]¹³⁾ לנא אלי ביעתה ירום דכולהא ליצלי פלא יטיק:
13 הדא קול נולה אללה פי מאב מד חין: 14 ואלאן קאל אללה אלי
תלאה סנין מעדודה ככני אלגניר יכף עטם מאב מן הדא אלנמהור
אלכתיר ויבקי קליל יסיר לא כביר:

יו

1 וקצה דמשק סתוול דמשק מן אן חכון מדינה וחציר בלאקע¹⁾
ואקעה: 2 ותחרך קראהא מתל ערוער²⁾ וחציר לקטוע אלגנם ירבצון
פיהא וליס להם מוענ: 3 ותעטל אלחצון מן אל אפרים ואלממלכה
מן דמשק ובאקו ארם מתל עטם בני אסראיל יכונן קאל רב אלגיוש:
4 ויכון פי דלך אלוקת יצעף עטם אל יעקוב וסמן גסמה יהול:
5 פיציר כנמע זרע אלסנבל אלקאים³⁾ וכמן ברדאעה יחצר אלסנבל
ויציר כלאקט סנבל פי עמק אלשנעא: 6 ויבקא פיה מושא⁴⁾ ככרט
אלזיהון אלדי יבקי גרגרין או תלאהה פי ראם נצן או ארבעה או

¹⁰⁾ „Puisque le (vainqueur) alerte est tombé sur ton peuple, qui est pour toi comme les fruits et les semences.“ Cf. pour מסחן v. 10. S. aurait-il pensé à ידדון (Ps. LXVIII, 13)?

¹¹⁾ S. a évité de parler du Carmel, qui n'est pas dans le pays de Moab. Kamchi a tourné d'une façon analogue la difficulté.

¹²⁾ Cf. V, 2.

¹³⁾ Nous avons cru devoir ajouter ענז, par lequel S. traduit toujours נלאה, bien que ce mot manque dans P et dans O.

¹⁾ P : בלאקעא. — Cf. Nomb. XXI, 11.

²⁾ „Comme Aroër“ car cette ville était dans Moab, v. I. Dj. Luma, p. 295, l. 8.

³⁾ Ces deux mots traduisent קמה.

⁴⁾ Cf. Lévi. XIX, 10, où לא תעולל est traduit par לא חמשה. — P ביעור: נקה, qu'il faut peut-être rapprocher du Targum de בעאראח.

כַּמֶּסֶה פִּי אִפְנָן אֶל־שִׁנְרָה אֶל־מִתְמַרָּה קֹאֵל אֱלֹהֵי אֱסֵרָאִיל:
 7 וּפִי דְלֶךְ אֶל־וֹקֵת יִתְכַל אֶל־אֲנַסְאָן עֲלֵי צִאנְעָה וְחַנְטָר עֵינָאֵה אֶל־י
 קְרוּס אֶסְרָאִיל נִטָּר מִתְרַנֵּי⁶⁾: 8 וְלֹא יִתְכַל עֲלֵי אֶל־מִדְאֲבַח אֶל־תִּי
 צִנְעַתְהָא יִדְאָה יִלֹא יִנְטָר אֶל־י מֵא צִנְעַת אֶצְאֲבַעָה מִן אֶל־סֹוֹאֲרֵי
 וְאֶל־אֲנִדְאָד⁷⁾: 9 פִּי דְלֶךְ אֶל־וֹקֵת חֲצִיר קְרִי עֹוֹה כֹּאֶל־מִתְרוּךְ מִן קְרִי
 חֹוֶרֶשׁ וְאֶמִיר⁷⁾ אֶל־תִּי תִרְכֵּהָ אֶהֱלֵהָ מִן קֶבֶל בְּנֵי אֶסְרָאִיל פִּכְאֲנַת
 וְחִשְׁהָ: 10 אֲדֹ נִסִּית יֹא אִמְהָ רַב גִּיאַתְךָ וּמַעַחְמַד עֹוֹךְ לֹם חִדְכְרֵי לְדֶלְךָ
 תְּגַרְסִין גְּרוּס נַעֲמָאִינִיהָ⁸⁾ וְחֹוֶרְעִינָהָ חִבְלָה⁹⁾ גְּרִיבָה: 11 וּפִי יוּס גְּרִסְךָ
 תְּעֵלְקִין וּפִי גִדְאַתְהָ זֹרַעַךְ תְּפִרְעִין פִּיכּוּן מֵא פִרְעַת מִנְהָ חִרְכָּה
 חֲצֹאֵד וְיוּס מִנְחַל וּוְנַע מְדִנְהָ¹⁰⁾: 12 יֹא גִמְהוּר אֶל־אֲמַם אֶל־כְּתוּרִין אֶל־דִּין
 כְּהִיאֵם אֶל־כַּחְאָר זְהִימוּן¹¹⁾ וְיֹא דִי אֶל־מִלְלֵל אֶל־דִּין כְּדִי אֶל־מֵא אֶל־כְּבִיר
 יִדְוּן: 13 אֲנַהֵם כְּדֹאֵךְ כְּדִי אֶל־מֵא סִידוּן פִּיזְנָרְהֵם וְיִפְרוּן מִן בַּעִיד
 וְיִכְלִבוּן כְּהָרִים¹²⁾ פִּי אֶל־גִּבְאֵל בִּין יִדֵי אֶל־רִיחַ וְכֹאֶל־גְּרַבְאֵלָה¹³⁾ בִּין יִדֵי
 אֶל־זוּבְעָה: 14 פִּיִצְרוּן עֲנַד אֶל־עֵשָׂא נִכְאֵלָא וְקֶבֶל אֶל־צִבְחָה יַעֲדִמוּן הֹוֹא
 נִצִּיב מִטְטֵלְמִינָא וְסֵהֵם נֹאֶהֱבִינָא:

6) Cf. Targum.

6) Cf. ci-dessous XXVII, 9.

7) Ces deux mots sont considérés comme des noms propres de villes qui auraient été abandonnées et dévastées depuis longtemps; de même chez Theodosius et peut-être Aquila.

8) Cf. I. E. קָדָר. — Ges. a. l. traduit le mot de S. par „des plantes agréables.“

9) Cf. Nombres XIII, 24.

10) Les sens serait-il : Cette situation, si prospère au début, finira par ressembler à la moisson fauchée hâtivement, au jour d'un homme exténué, et à la douleur d'un agonisant. — Pour תְּעֵלְקִין cf. I. Dj. Ous. c. 717, l. 28. — תְּפִרְעִין est choisi pour sa ressemblance avec תְּפִרְיָחִי. — Pour נָד cf. I. E. et Kamchi.

11) O כְּצִנְיָה אֶל־כַּחְאָר יִצְנוּן, cf. ci-dessus צִנְיָה; mais pour l'emploi que fait S. du mot הִים pour הִמָּם v. Dozy, supplément s. v. Il en est de même pour הִמָּה.

12) P : כְּמוֹץ.

13) Le même mot se trouve Ps. LXXXIII, 14 (Beitr. I p. 58) et désigne la poussière produite par le tamis; comparez כְּנַסֶּה de כְּנָם.

יח

1 יא איהא אלבלד אלמטללה אקטארה¹⁾ אלדי מן נאנב אנהאר
 אלחבשה: 2 אלאסל²⁾ פי אלבחר ספרא ופי אנא מן ברדי עלי
 ונה אלמא יקול אמצו יא רסל מסרעין אלי אלקביל אלמגדב אלמנתח
 אלדי יציר מכופא מן אלאן והלם אלי אלקביל אלמוהם³⁾ אלמרהוץ
 אלדי נגס בלדה קום שביה אלאנהאר⁴⁾: 3 יא נמיע סכאן אלעמארה
 מן נמיע אלארץ כרפע עלם עלי אלגבל⁵⁾ תרון דלך וכצרב אלבוק
 תסמעונה: 4 לאן כדי קאל אלה לי אנא וקומי⁶⁾ סאקר קרארא
 ואלתפת אלי מחואי פאגדה כרפא מחץ בעד מטר וכנים די נרא פי
 חמא אלחצאר: 5 ואנה קבל לחאק אלחצאר ותאתיר אלפרע וקבל
 אן יציר אלתמר חצרמא ולא עאקרא ולא נוארא⁷⁾ יקטע אלקצבאן
 מנהם באלמנאנל ואלמודורה יזילהא בנקיו⁸⁾: 6 ויתרך נמיעהא לטאיר
 אלגבאל ובהאים אלארץ יציף עליהא אלטאיר⁹⁾ ובהאים אלארץ עליהא
 תשתו¹⁰⁾: 7 פי דלך אלוקת יגלב באלהדיה לרב אלגיוש אלקום
 אלמגדב ואלמנתח אלדי יציר מכופא מן אלאן והלם אלקביל אלמוהם

1) Voyez *Amanat*, p. 244.

2) P met en tête קאל.

3) Il faut lire ainsi ici au lieu de מוהום, comme v. 7; P ici et v. 7 מוהום qu'il faut lire מוהום. S. a sans doute expliqué קו par: être en morceaux.

4) Pour le sens des deux versets, v. *Amanat* l. c. Cf. I. E. qui applique la métaphore aux rois.

5) S. aurait-il pensé à Sion, qui à l'époque messianique sera à la tête de toutes les montagnes, cf. ci-dessus II, 2?

6) Ces deux mots doivent expliquer אַלִי, c'est à dire à moi et à mon peuple.

7) = וּמֵרֵם יִהְיֶה הַפְּרִי בְּסֵר וְלֹא גֹמֵל וְלֹא נֶצֶח. Le fruit est d'abord en fleur, puis il se noue, et reste encore vert jusqu'à la maturité.

8) „Il les arrachera d'un seul coup.“ — S. met en rapport le mot התו avec celui de la Mischna Hullin 30 b dans son traité des 70 mots.

9) Cf. Gen. XV, 11.

10) וּקָץ et הַחֲרָף sont expliqués ainsi par le Targum et par les commentaires.

אלמדהוץ אלדי ננס בלדה קום שביה כאלאנהאר אלי מוצע אסם
רב אלנויש נבל ציון :

יט

1 אלקצָהּ אלתו נולת פי אלמצריין הודא אללה מצמן אמרה
סחאבא מסרעא¹⁾ פיצל אלי סצר פתצרב אוהאן סצר מן בין ידיה
וקלוב אלמצריין תתמאסא²⁾ פי אנואפהם : 2 ואהינ³⁾ בעץ אלמצריין
עלי בעץ חתי יחארב אלרגל מנהם אכאה פכיה⁴⁾ צאחכה או אהל
קריה לאכרי או ממלכה באכרי⁵⁾ : 3 ותחרוי⁶⁾ ארוואחהם פי אנואפהם
ואהלך ראייהם פיטלכון אלי אלאוהאן ואלי אלמנָמין⁷⁾ ואלי
אלמשעודין ואלער־אפין : 4 ואסלם⁸⁾ אלמצריין פי יד מולא צעב ומלך
עויו יחסלט עליהם קאל דלך אלסיד רב אלנויש : 5 וינצב⁹⁾ אלמא
מן בחרהם ונהרהם ינָה וייבם : 6 ותכזל אנהארהם וחרָק ותגָה¹⁰⁾
אלכלנָאן אלמחצורה¹¹⁾ ואלקצב ואלדים¹²⁾ תעטל טן אלנבאת :
7 וכדלך אלחרע¹³⁾ אללוואתי עלי אלכלינ ועלי שטָה וגמיע זרעה ייבם
חתי ינרפע פלא יוגד : 8 וינחם אלסמָאכון ויחון כל טארח¹⁴⁾ פי
אלכלינ שצָא ובאסטו אלשבאך עלי ונה אלמא יסתבאחון¹⁵⁾ : 9 ויכיב
צנָאע אלכחאן ומאשטוה¹⁶⁾ ונאסגו אלקראטים¹⁷⁾ : 10 פתציר

1) „Dieu confiera son ordre à un nuage rapide“; cf. Kamchi.

2) V. ci-dessus XIII, 7.

3) V. I. Dj. s. v. — P ויהינ.

4) „A plus forte raison.“

5) O אהל קריתה לאכרי או ממלכה לאכרי :

6) „S'useront.“

7) V. I. Dj. Ous. c. 36 l. 12.

8) V. I. Dj. s. v.

9) Cf. ci-dessous XLI, 17.

10) O והגָה וחצעהָ.

11) Cf. I. E.

12) Cf. Ex. II. 3. — מן אלנבאת ne se trouve pas dans P.

13) V. I. Dj. Ous. p. 548 n. 50.

14) P : משליכי = טארחי.

15) V. ci-dessus XVI, 8.

16) V. I. Dj. Ous. c. 217, n. 91.

17) „Les cardeurs de chanvre.“ S. prend שריקות dans le sens que

רואצהא¹⁸⁾ צעיפה וגמיע צנאע אלסכור אנמה כל אמר לנפסה¹⁹⁾ :
 11 אד גהלו רויסא²⁰⁾ בלד צאן אלחכמא אלדין אשארו עלי פרעון
 משורה מנהולה כיף תקולון לה נחון בנו אלחכמא ואנת אבן מלך
 אלזמאן אלקדים²¹⁾ : 12 אין חכמאך אלאן פּיכּרוּךּ הַל יעלמון מא
 קדר רב אלגיוש עלי מצר : 13 קד גהלו²²⁾ רויסא צאן ואגהר רויסא
 אנף ואצל אלמצריון ארכאן אפכאדהא²³⁾ : 14 אללה מזג פי מא
 בינהם ראי אלחשויש חתי אצלו אלמצריון פי גמיע אעמאלהם כמא
 יצל אלסכראן פי קיה : 15 ולא יכון להם עמל ממא יצנעה אלמשבּה
 באלראם ואלדנב ולא באללבה ואלסעפה²⁴⁾ : 16 ופי דלך אליום יכון
 אלמצריון כאלנסא פיזענון ויפועון מן קבל חרכה קדרה רב אלגיוש
 אלתי יחרכהא²⁵⁾ עליהם : 17 פתציר בלד יהודה ללמצריון גולאנא²⁶⁾
 וכל מן דכרת לה יפוע מן קבל תקדיר רב אלגיוש אלדי יקדר עליהם :
 18 ופי דלך אלוקת חבון כמס קרי פי בלד מצר תחכאמב בלגה
 אלכנענין ותחלף באסם רב אלגיוש יקאל לואחדה מנהן קריה
 אלהרם²⁷⁾ : 19 ופי דלך אלוקה יכון מדבּח ללה פי וסט בלד מצר
 ודכה²⁸⁾ פי תכומהא ללה : 20 פיכונאן איה ושהאדה לרב אלגיוש
 פי בלד אלמצריון פאדיא הם צרכו אלי אללה מן קבל צאנטין בעת

ce mot a Tossefta Qiddusin, V, 15. La forme la plus usitée dans le Talmud est cependant גרוסות, לקוחות, סרוקות.

¹⁸⁾ Les marais, où croit le *gartas*. S. paraît avoir dérivé שחור de שקה, comme שוקת.

¹⁹⁾ Le sens est : Chacun se cherche un étang pour lui seul.

²⁰⁾ S. se sert partout de cette orthographe.

²¹⁾ Voyez, pour la seconde partie du verset, le Targum.

²²⁾ Ainsi Ous. c. 271 l. 1. P a ענוו, où יאל serait pris dans le sens de לאה.

²³⁾ I. E. הם הגדולים . . . ; וטעם שבטיה המשפחות

²⁴⁾ V. ci-dessus IX, 12.

²⁵⁾ O : יחכמהא.

²⁶⁾ Voyez I. E.

²⁷⁾ S. a-t-il voulu seulement reproduire le nom de la ville ou a-t-il pensé au sens de הרס en arabe, qui veut dire broyer? — O : אלחרם.

²⁸⁾ V. Gen. XXVIII, 15.

להם במניה ומכאצם ונָאָהֶם: ²¹ וכדלך יתערף אללה בהם פיערפונה
 פי דלך אלוקת ויטיעונה כרבת והדאיא וינדרון ללה נדרא פיסלמונה:
²² וישפי אללה חינו אלמצריין בער מא צדמהם אד ירנעון אליה
 ישפעיהם ויעאפיהם: ²³ ופי דלך אלוקת תכון מחנָה מן מצר אלי
 אלגזירה פידכל בעצהם אלי בעץ ויטיעון אלמצריין אלגזריין: ²⁴ פי
 דלך אלוקת יכון אל אסראיל הואלתא ללמצריין ואלגזריין והכון
 בהם ²⁹ אלברכה פי אלארץ: ²⁵ כמא בארך פיהם ²⁹ רב אלנוש
 קאילא מבארך מן הו שעבי מן אלמצריין ומן אעתרף באנה כלקי מן
 אלגזריין ²⁹ וצפוחי גמלה אלאסראיליין:

כ

¹ פי אלסנה אלתי דכל תרתן אלי אשדוד אד בעת בה סרנו
 מלך אלגזירה פחארכהא ופתחהא: ² פי דלך אלוקת קאל אללה
 לישעיה אבן אמוץ קאילא אמוץ פחל אלמסה חינו ¹ ען חקויד ואכלע
 כפך וקתא ען רנלך פצנע כדאך ומשי עאריא חאפיא: ³ וקאל
 אללה כמא משי עבדי ישעיה חינו עאריא חאפיא כדאך יכון תלאה
 סנין איאת ובראהין פי אלמצריין ואלחבשיין: ⁴ כדאך יסוק מלך
 אלגזירה סביהם וגלאתהם שבאבא ושיוכא עראה וחפאה ומכאשפי
 אלסואה ואלעורה: ⁵ פינדק ויכיב מן כאן מן אלחבש חכלאנהם
 ואלמצריין פכרהם: ⁶ ויקול אהל הדה אלגזירה פי דלך אלוקת הודא
 קד צאר תכלאננא הכדא אלדי הרכנא אליה ללמעונה לנכלץ מן בון
 ידי מלך אלגזירה פכרף נפלת נחן:

²⁹) I. E. יתברכו כם מצרים וכו'.

³⁰) O. o.

³¹) „Bénis soient ceux des Égyptiens qui sont mon peuple, ceux des Assyriens qui reconnaissent qu'ils sont mes créatures, et tous les Israélites mes élus.“

¹) „Quelque temps“ de même plus loin וקתא et (v. 3) חינו : S. ajoute ces mots pour faire accorder l'ordre de Dieu avec la prophétie suivante.

כא

1 קצה¹⁾ סאחל אלבחר אמר כאלוואבע²⁾ פי אלצחרי תמצי יאתי
 מן אלבר מן בלדה מכופה³⁾: 2 יקול אהלה קד אכברנא בנבא צעב
 והו אן אלגאדר סיגדר ואלנאהב סינהב אצערו יא כוויין וחאצרו יא
 מדאיין אלן נמיע חררי⁴⁾ קד עטלתה: 3 לדלך קד עם חקוי אלקלק
 ואכדני מגן כמא תמנן אלואלדה וחשוש סמעו ודהש מנטרי: 4 וצל
 ראוי ואעתראני⁵⁾ אלרעש אד סחר⁶⁾ שעפי צאר לי אועאנא: 5 קום
 מואידהם מנצודה ומנאטרהם מצופה⁷⁾ והם יאכלון וישרכין וקד
 קאם רויסאהם ומסחו אלמלך מנהם⁸⁾: 6 הכרא קאל אללה ענא⁹⁾
 אמצו אוקפו לכם דירבאנא¹⁰⁾ יכברכם במא ירא: 7 פאוקפנאה¹⁰⁾
 וראי כילא ואוואנא מן אלפרסאן וקום רכאב חמיר ורכאב גמאל
 ואצנא אסנא שרדיא: 8 פנאדאה אלאסד¹¹⁾ יקול עלי מטלעה אללה

1) Dans l'absence du commentaire dans lequel S. devait exposer l'exégèse des premiers versets du chapitre, nous ne pouvons guère affirmer avec certitude à qui il attribue les différentes parties de cette prophétie. Voici donc ce que nous supposons : le „rivage de la mer“ c'est la plaine de la Babylonie; le sujet de יתאי est אמר (= דבר v. Kamchi). A partir du v. 2 ce sont les Babyloniens qui parlent; ils citent le cri de guerre des ennemis et sont saisis de terreur en prévoyant la catastrophe. Les gens que le prophète décrit dans le verset 5 sont les ennemis, qui vont jusqu'à désigner d'avance le roi du pays qu'ils vont conquérir.

2) O et P : כאלוואבע.

3) O : חררי. — „J'avais maintenant supprimé toutes mes précautions.“ On voit difficilement comment S. a fait rentrer ce sens dans אנחתה.

4) Cf. Job III, 5.

5) Ainsi O et P. Mais il faut lire סחר v. Job III, 6 et I. Dj. Ous. c. 464 l. 7.

6) „Les postes sont en ordre.“

7) V. I. E. et Kamchi.

8) „A notre sujet“ c. à d. dans l'intérêt d'Israël.

9) „Sentinelle.“

10) Addition du traducteur.

11) Est-ce le prophète comparé à un lion, qui appelle la sentinelle ? Le prophète se plaint que malgré ses veilles constantes, il n'ait rien aperçu, quand un homme arrive, etc.

אנא ואקף דאימא טול אלנהאר ופי מחפטי¹²⁾ אנא מנתצב טול אלליל:
 9 פארא ברנל ראכב קד אקבל וראה¹³⁾ זוג מן אלכלל פאנאכני וקאל
 קד וקעת באבל כמא וקעת נמיע מעבוראח אהלהא אלמנחותה
 כסרהא ואלקאהא אלי אלארץ: 10 פצארת¹⁴⁾ כמדאסי או כדאה
 אלגן ואלדי סמעתה מן ענד רב אלזיוש אלאה אסראיל אנכרתכ
 בה: 11 קצה¹⁵⁾ אל דומה יקולון יקאל ענא מן גבל שעיר יא
 חאפט¹⁵⁾ אנכרנא כס מצי מן אלליל וכס בקי מנה¹⁷⁾: 12 פקאר
 אלחאפט קד תקצי נהארכס ולילכס אנמעין פאי מטלב¹⁸⁾ טלכתמה
 ארגעו ענה ואקבלו: 12 קצה פי אלעראב אחסון¹⁹⁾ אן יכון פי אלשערי
 חביתון אציאפכס²⁰⁾ יא בני דון: 14 מן דון אן²¹⁾ תתלקו אלעטשאן
 באלמא אנתס יא סכאן בלד חימא טעאמכס חקדמון ללנאיד: 15 אמא
 תעלמון²²⁾ אנהס אנמא מן קבל אלסיף נאדו מן קבל סיף מצקול²³⁾
 וקוס מותרה ותקל אלחרב: 16 הכדא קאל אללה לי אלי סנה²⁴⁾
 מערודה²⁵⁾ כסני אלגור יפנא נמיע אנלא קדר: 17 ויבקי קום דו

12) P : מחרסי.

13) Les trois mots sont ajoutés.

14) Continuation du sort de Babylone.

15) „Les habitants de Duma disent : De la montagne de Séir on demande à notre sujet : O veilleur ! (Le veilleur est ici le prophète) Combien s'est-il écoulé de la nuit, et combien reste-t-il encore ? — (v. 12) Et le veilleur répond : Votre jour et votre nuit à la fois sont écoulés (c'est à dire ce délai est expiré). Quel que soit l'objet qui vous occupe, renoncez-y, et avancez (contre Duma).“ Cette exégèse est presque celle que rapporte Kamchi au nom de son père.

16) P : הארס.

17) Celle interprétation de S. est citée par I. E.

18) S. paraît avoir pris בעין = בעו, comme infinitif renforçant le verbe תבעיון.

19) S. aurait-il pris le second בערב, qui autrement ne serait pas traduit, dans le sens de בערב „Est-il bien?“

20) אורחים = אורחות.

21) „Sans que.“

22) „Ne savez-vous pas que.“

23) למושה = נמושה v. I. E. et K.

24) P : סנין.

25) V. ci-dessus XVI, 14.

אחצא מן רמאתהם ונבאברתהם יקלון²⁶⁾ כמה קאל אללה אלה
אסראול :

כב

1 קצה פי ואדי אלוחי¹⁾ יקאל לאהלה מא לכס ההנא אד צעדחס
גמיעכס אלי אלסטוח: 2 וכיף צארת אלמדינה אלגולה כקריה האימה
ממלוה דוי²⁾ וקתלאכס לים צרעי סיף ולא מותי חרב: 3 וגמיע מדברריך
נארו אנמעין חתי אנהם מן קוס ואחרה אסרו³⁾ וכל מוגורריך⁴⁾ אסרו
אנמעין ומן בעיד הרבו: 4 ולדלך קלת כפו עני חתי אמר בככאי
ולא תלחו פי אן תעאזוני עלי מציבה גמע קומי: 5 לאן יום הימאן
ודהץ וחירה ללה רב אלגוש פי ואדי אלוחי תולול חיטאנה ותוכא⁵⁾
עלי אלנבאל: 6 ואלכוויין חמלו פיה געאבהם וכיול קומהם ופרסאנהם
ועלי חיטאנה אטהרו תראסהם⁶⁾: 7 ויכון אכיר סכאנך ימתלון רכאב
וינעלון עלי אלאבואב חראסא⁷⁾: 8 ולמא כשף סתר אל יהודה
אלתפתו אלי סלאח דאר אלאמארה⁸⁾: 9 ולמא ראיחם שקוק קריה
דאור אד כחרת גמעחס מא אלברכה אלספלי לתצלחוריה⁹⁾:
10 ואחציתם מנאול ירושלם ונקצתם בעצהא לתחצנו אלסור

²⁶⁾ S. divise la proposition en deux.

¹⁾ C'est à dire : Jérusalem.

²⁾ Comment la 'ע ק' est-elle devenue une 'ע'ה? Pour עליזה cf. ci-dessus V, 14.

³⁾ „Au point qu'un seul arc a suffi à les faire prisonniers.“

⁴⁾ P : מנאורריך.

⁵⁾ „S'appuyer“ c'est à dire chercher un refuge. Cette leçon est ainsi dans P. Gesenius, a. l., suppose תוכא pour תוכא que donne O.

⁶⁾ V. I. Dj. Ous. c. 548 n. 50, où notre passage est cité et où il faut lire à la place de הרה סהם: תראסהם; S. paraît avoir comparé dans son commentaire ערה à מתערה (Ps. XXVII, 55).

⁷⁾ Ainsi O où il faut sans doute lire מסאכנך au lieu de סכנאך. P diffère complètement: מוּאָעֶךְ וְצָארוּ: מוּכָלִין עָלֵי אֱלֹאבּוּאב.

⁸⁾ Cf. I Rois X, 17.

⁹⁾ „Pour réparer les brèches. Cf. K.

בחגארתה¹⁰⁾: 11 וצנעתם מלאמא¹¹⁾ בין אלסורין מן מא אלברכה
 אלעתיקה ולם חלפתו אלי צאנעהא ומצורהא¹²⁾ לם תרוה מן בעיר:
 12 פלדלך נארא אללה רב אלגיוש פי דלך אליום כקום ללבכא
 ואלנדב ונתף אלשעור ואלאהאזאר¹³⁾ באלמסוח: 13 וארא לבעצהם
 סרור ופרח רבח אלבקר ואלגנם אכל אללחם ושרב אלכמר יקולון
 אכלא ושרבא אנא גרא מאיתון: 14 פקר אטלעני רב אלגיוש¹⁴⁾ אנה
 לא יגפר לכם הדי אלדנב אלי אן תמותו קאל אללה רב אלגיוש:
 15 כדי קאל אללה רב אלגיוש תעאל אמץ אלי הדי אלוכיל הו שבנא
 אלדי עלי בית אלמלך: 16 וקל לה מא לך ההנא ומא לך ההנא¹⁵⁾ אד
 לזמתה¹⁶⁾ כאנד קד נחל לך פיה קברא יא נאחת פי ארפע קברה
 יא ראסם פי אלסכר מסכנה: 17 סיקלקלך אללה קלקלה גבאר¹⁷⁾
 וישחמלך שמלא: 18 ויקלבך תקלבא ככרה¹⁸⁾ פי ארץ ואסעה
 אלאמכאן פיהא תמות וקבל דלך תציר פיהא מראכב כרמך כאהון
 פי בית מולאך¹⁹⁾: 19 וארפעך מן מנצבך ומן מוקפך אהרמך:
 20 וארא כאן דלך אלוקת דעות בעבדי אליקים אבן חלקיה:
 21 ואלבסחה תוניתך²⁰⁾ וקלדהה ונארך וגעלת פי ידה סלטאנך פיציר
 אסתאדא²¹⁾ לסאכן ירושלם וסאיר אל יהודה: 22 פאנעל מפתאח
 בית דאוד פי ידה פאן הו פתח פלים נאלק סואה ואן הו גלק פלא
 פאחה גירה: 23 ויכון כאלוחד אלמצרוב פי מוצע רכין ויכון ככרסי

¹⁰⁾ „Et vous avez renversé quelques maisons pour fortifier les murs avec leurs pierres“ cf. K.

¹¹⁾ V. Gen. I, 11.

¹²⁾ S. rapporte les deux suffixes à ברכה.

¹³⁾ O : ואלהאזיר.

¹⁴⁾ I. E. ויש אומרים שהם דברי הנביא.

¹⁵⁾ V. Targum.

¹⁶⁾ „Pour que tu te sois attaché à cette maison.“

¹⁷⁾ „Comme un homme fort secoue.“

¹⁸⁾ Cf. Kamchi.

¹⁹⁾ „Mais avant (ta mort), tes chars d'honneur seront comme ce qu'il ya de plus méprisable dans la maison de ton maître.“ Cf. K. —
 O met מן פאהון.

²⁰⁾ Cf. Lévi. XVI, 4.

²¹⁾ Cf. Gen. XLV, 8.

כרם לבית אביה: ²⁴ ויתעלק בה ²² אנלא בית אביה מן חלי אלדק ²³ ואלגל מן חלי אלעאמֶה אלי חלי אלאימֶה דוי אלאגאניו וחלי אלליואיֶה דוי אלחסביח: ²⁵ דלך וקת יקול רב אלנויש יוזר פיה אלותר אלאל ²⁴ אלדי כאן מצרובא פי מוצע רכין פינהד ²⁵ ויקע וינקטע אלחמל אלדי פוקה כמה קאל אללה:

כג

1 קצה צור קאל ¹ ולולו יא אהל ספן אלבחר ² אד נהבת מנאולהא מן אן תדכלוהא ומן בלד קברם ³ טהר להם דלך: ² פקפו יא אהל גואירהא יא חגאר צידא ועאברו אלבחר אלדין קד עמֶוהא: ³ ופי אלמא אלעטים כאן יגלב ⁴ אליהא מן נבאת אלניל זורע כלגאנה וגלחה פצארת בה מחגר אלמם: ⁴ וכאב אהל צידא מן אלבחר כאנה קאל להם אלעויו מנה מא טלקת ולא ולדת ולא רבית מנכם ⁵ שבאבא ולא רפעת אבכארא: ⁵ וכאן אלכבר מציבה ללמצריין

²²) P ויתעלק qui n'est que le commentaire de ויתעלק.

²³) Dans O manque אלדק et dans Ous. c. 618 n. 94 ce mot est placé après אלגל, ce qui paraît exact. La glosse suivante de l'Ous. n'est que l'explication de אלגל ואלדק c'est à dire les enfants et les petits enfants, = כניא וכני כניא du Targum. La suite de cette glosse se rapporte à Is. XLVIII, 19. Nous traduisons: „Les dignitaires de la maison de son père attacheront à (ce יתד) aussi bien les objets des grands et des petits d'entre les profanes que les objets des prêtres qui ont sous la main des bassins sacrés jusqu'aux objets des lévites voués aux chants religieux.“ S. semble avoir donné au mot חלי un sens large, parce qu'il rappelle le mot כלי, qui dans notre verset signifie à la fois les objets précieux, vases et instruments.

²⁴) C'est à dire celui de שבנא (v. I. E.).

²⁵) O : פי נהר.

1) P : ואד חלית קצה צור קיל.

2) Targ. ספיני ימא.

3) Cf. Nombres XXIV, 24.

4) P : יגמע. I. E. הסוחרים היו מכאים לצור.

5) I. E. התקיף בכל הים והטעם על צור. Ici c'est la ville qui parle aux gens de Sidon, tandis que dans *Amanat* p. 96 c'est la mer qui parle.

כִּדָּאֵךְ יִרְחַעְדוּן עַנְד כְּכַר צוֹר⁶⁾ : 6 אַעֲבֵרוּ פִי אֲלִבְחַר וְלֹלוּ יֵא סָכָאן
 אֲלִנְזֹאִיר⁷⁾ : 7 יִקּוּלוּן יֵא קְרִיָּה גְזֹלָה⁸⁾ הֵל כִּאֲנַת הִדָּה לְכֵם עֲאֲרָה מִן
 אֲלוֹמָאן אֲלִקְדִים אֵן חוֹרִיכֵם אֲרִגְלֵכֶם אֲלִי בַעַד לַחֲסַכְנוּ פִּיהַּ :
 8 וְאֲדָא סֵאלוּ מִן קִדָּר דְּלָךְ עֲלִי צוֹר אֲלִמְטַפְרָה אֲלִתִּי תִגְאֲרָהּ רִיסָא
 וּמִנְהוּוּהָ אֲגִלָּא אֲלֵאֲרִץ : 9 אֲנִאֲכוּ בֵּאן רַב אֲלִגְיוּשׁ קִדָּרָה לִיכְדֹּל
 אֲקַתְדָּאֵר כֹּל סִרְאֲתָהָ וְיִהְיִן כֹּל אֲגִלָּאֵהָ : 10 וְקֵאל⁹⁾ אַעֲבֵרִי בְּלִדָּךְ
 כְּכִלְיָי מֵא בְּסִרְעָה פִּאֲנָה יֵא גִמַּע אֲלִבְחַר לֵא מִנְטַקָּה בַּעַד
 תַּחְקִלְדִּינְהָ¹⁰⁾ : 11 אֲד מַדִּ יִדָּה עֲלִי אֲלִבְחַר אֲרִנּוּ מִמֵּאֲלֵכָה וְאִמֵּר
 אֲלֵלָהּ פִּי בְּלִדָּ כִנְעֵאן לִינְפֹד אַעֲזָאֵהָ : 12 וְקֵאל לֵא תַעֲוִדִין בַּעַד דְּלָךְ
 אֵן תַּעֲזִפִּי¹¹⁾ יֵא מִגְשׁוּמָה יֵא גִמַּע צִידָא קִימִי¹²⁾ אַעֲבֵרִי אֲלִי קְבֵרִם
 וְתֵם אִיעֵצָא לֵא תַסְתְּרִיחִין : 13 וְתַעֲאֹוִי¹³⁾ בֵּאן הוֹדָא בְּלִדָּ אֲלִכְסֵדֲאִינִין
 אַתָּאֵה הִדָּא אֲלִקוּם אֲלִדִּי לֵא יִכּוֹן¹⁴⁾ אֵל אֲשׁוּר פִּנְעִלוּהָ מִפְּשׁוֹאֲתָ
 וְאִקֵּאמוּ צִנְאֲמָהָ וְעֵרוּ דִיאֲרָהָ וְנַעֲלוּהָ וְאִקַּעָה : 14 וְלֹלוּ יֵא אֵהֵל
 סַפֵּן אֲלִבְחַר אֲד נֵהָב בְּלִדָּ עֹזְכֵם : 15 פֵּאֲדָא כֵּאֵן דְּלָךְ אֲלוֹקַת תַּכְרַב
 צוֹר סַבְעִין סְנֵה כַּעֲמֵר אַחַד אֲלִמְלוּךְ וּבַעַד סַבְעִין סְנֵה יִכּוֹן לֵהָא
 עוֹדָה¹⁶⁾ כִּאֲמֵרָהּ סוּאִקָּה קִד נְסִית¹⁷⁾ : 16 וְתִאֲכֹד אֲלַעוֹד וְתַטּוּף

6) „Comme si cette nouvelle était un malheur pour les Egyptiens, tant ils s'effrayent à la nouvelle de Tyr.“

7) P : מְנַהֵם.

8) קְרִיָּה עֲלִיזָה = עֲלִיזָה et est un vocatif.

9) Ce mot indique une reprise du prophète.

10) „Tu n'auras plus la ceinture dont tu te pares.“

11) „Tu ne te réjouiras plus au son des instruments.“ Cf. ci-dessous XXIV, 8.

12) Ce qui suit se rapporte-t-il de nouveau à Tyr, pour compléter le sens du verset 10?

13) La ville phénicienne doit se consoler, en songeant au sort qui a atteint Assur.

14) Nous prenons ces mots comme un vœu contre la durée d'Assur. O : וְהֵם לֵהֵם לֵהֵם, qu'il faut peut-être changer en וְהֵם לֵהֵם, ce qui signifierait : et ce peuple envahisseur ce sont les Assyriens.

15) Ils en ont conservé les lieux forts, détruit les demeures et ils en ont fait une ruine.

16) Ce mot paraît signifier un chant accompagné de luth.

17) Addition prise dans le verset suivant, où זִוְנָה נִשְׁכַּחָה n'est pas traduit. — P נִפְרָח.

קריתהא וחגוד אללחן ותכתור מן אלגנא לכי תדכר¹⁸⁾ : 17 ובעד
 סבעין סנה ידכר אללה אהל צור וירדהם אלי מתגרהם¹⁹⁾ וימירון
 גמיע ממאלך אלארץ אלדון קבאלה בלדהם : 18 תם יכון מתגרהם
 וארבאחהם קדסא לרב אלגיוש לא חכון ולא תותק אלא תכון
 ללמקיסין בין ידי אללה יאכלון מנהא וישבעון ויהנמון גמאא גסימא :

כד

1 אן אללה סיכית הוּא אלבלד ויבלקה¹⁾ ויגיר ונהה ויכרד אהלה :
 2 יתסאוי אלעאמיר ואלכאציר אלעבד ומולאה אלאמה וסידתהא
 אלמשתרי ואלבאיע אלמקרץ ואלמתקרץ אלגרים ואלמראין לה :
 3 ממא יבאח אלבלד אבאחה וינגם גנימה קאל אללה הוּא אלקול :
 4 וקד חון אהלה וסקמו ואסתבית אהל עמארחה וכוו ואנקצף ארפאע
 קומהם²⁾ : 5 ממא תדנם בלדהם תחתהם ותגאוו אלשראיע וכדלו
 אלרסום ופסכו עהד אלדהר : 6 ולדלך אלחרג³⁾ אכל אנלא⁴⁾ אהלה
 חתי כוי סכנאה ולדלך נכר⁵⁾ אלמקיסין בה ומא בקו מן אנאסהם
 אלא קליל : 7 וחון דוו אלעציר ואנקצף דוו אלגפאן ותנהד גמיע

18) P s'attache davantage au texte et traduit : והציר כמן וקאל (יקול ms.) להא אחמלי אלעוד וטופי אלקריה ונודי אלאלחאן וכתירי
 מן אלגנא לכי תדכרי :

19) Cf. I. Dj. Ous. c. 765 l. 13.

1) „Il ouvre le pays (pour qu'on en sorte).“ C'est l'exégèse de Joseph Kamchi, qui est évidemment empruntée au commentaire de S. Voyez aussi Ben Bilam a. l.

2) Kamchi : גרולי כל עם ועם. On remarquera qu'autant S. aime partout à rendre le mot hébreu par le même mot arabe, autant il évite dans le même verset, lorsqu'un mot est répété dans le texte, de le traduire par le même mot.

3) Comparez Hosée IV, 2, où Kamchi cite au nom de S. l'explication suivante de אלה : Ils encourent „les malédictions de l'alliance“ (Deut. XXIX, 20).

4) Ce mot manque dans P et O porte אנל.

5) „Ils sont usés.“ S. paraît avoir rapporté le verbe à חורר : trou.

פּרָחִי אֶלְקֻלוּב׃ 8 וְעַטֵּל סִרּוֹר אֶלְאֲדַפְאָף וְאַנְהִי דִּי אֶלְעֻזָּאף ⁶⁾ וּבַטֵּל
 סִרּוֹר אֶלְקִיחָאֲר׃ 9 וְלֹא יִשְׂרָב כְּמֹר בְּנָא וְצֹאֵר אֶלְנִבִּיד יִמְרֵ שְׂאֲרֻבָּה׃⁷⁾
 10 וְאַנְכְּסֵר אֶהֱל קִרְיָה אֶלְעֵבֶת וְגִלְקַת מְנַאֲוֹלְהָא מִן אֶלְדְּכֹל׃ 11 וְצֹאֵר
 עֲלֵי אֶלְכְּמוֹר ⁸⁾ צִרְאָךְ פִּי אֶלְאֶסֻאָק וְגֹאֵב כֹּל פִּרְח וְגֹלָא סִרּוֹר אֶלְבִּלְאֲד׃
 12 וּבְקִי פִי אֶלְקִרְיָה אֶלְוֹחֶשֶׁה וְכוּא יִחְטֵם מִחֲאֶלְהָא׃ 13 אֲנַמָּא בְּקִי ⁹⁾
 הַכְּדָא פִי וְסַט הִדָּא אֶלְבִּלְד פִּימָא בֵּין הָאוּלִי אֶלְקוּם כְּנַפֵּץ ¹⁰⁾ אֶלְזִיחֹון
 אוּ כְכָצֵל אֶדָּא פִרְגֵי אֶלְקֶטְמָאף׃ 14 וְהֵם ¹¹⁾ אֶדָּא יִרְפַּעוּן אֶצְוֹאחֶהֶם יִרְנָון
 בְּקִדְרָה אֶלְלָה יִצְהִלֹון מִן אֶלְבַּחְתָּאֲר׃ 15 לְדִלְךְ אֶכְרַמֵּו אֶלְלָה פִי וְקַת
 מְהוֹר נוֹרָה ¹²⁾ חֲתִי מִן פִּי גֹאִיר אֶלְבַּחְר יִשְׁכְּרוּן ¹³⁾ אֶסֶם אֶלְלָה אֶלְה
 אֶסְרָאִיל ¹⁴⁾׃ 16 מִן אֶקְטָאֲר אֶלְאֲרֵץ סַמְעֵנָא תַּסְאֲכִיחָא מִנָּא אֶלְצֹאֲלֹחִין
 פִּקְלָנָא יֵא צַעֲפָאָה יֵא וְיִלְאָה וְקַת יִגְדֵר בְּאֶלְגִּדָּרִין וְיִמְכֵר בְּאֶלְמַכְכָּאֲרִין ¹⁵⁾׃
 17 וְיִכּוּן אֶלְפּוּעַ וְאֶלְפִּכּוֹת וְאֶלְפִּכְאָךְ עֲלֵי אֶהֱל אֶלְאֲרֵץ׃ 18 פִּיכּוּן מִן
 הֶרֶב מִן צוֹת אֶלְפּוּעָה וְקַע פִּי פִּכְתָּהּ פֶּאֵן הוּ צַעֲד מִן פִּכְתָּהּ עֶלְק

⁶⁾ Ce mot paraît être le pluriel de עוּף : instrument de musique, d'après Lane la mandoline. S. explique ainsi le mot עֲלִיָּים placé entre חֲפִים et כְּנוֹר ; cf. ci-dessus XXIII, 12.

⁷⁾ A moins de suppléer עֲלֵי avant שְׂאֲרֻבָּה il faudrait traduire : Le vin rendra morose celui qui le boira.

⁸⁾ Faut-il lire כְּמִיר : le buveur de vin ?

⁹⁾ O : יִבְקָא אֶוֹחָאֲד.

¹⁰⁾ כְּצֵל et נִמְץ sont des pluriels de כְּצֵלָה et נִפְצָה, et désignent la petite quantité d'olives et de raisin qui reste après que la récolte et les vendanges sont passées.

¹¹⁾ I. E. : הַנְּמִלְמִים.

¹²⁾ Targum נְהוֹרָא לְצִדִּיקִיא. Cf. Yalqut § 392.

¹³⁾ Ajouté afin d'avoir un verbe spécial pour אֶסֶם.

¹⁴⁾ P : ל' א' א' אֶד אֶנְחָם פִּי אֶלְאֲנֹאֲר מִהֵמָּא פִּי גֹאִיר אֶלְבַּחְר׃

ל' א' א' אֶד אֶנְחָם פִּי אֶלְאֲנֹאֲר — Le mot אֶלְאֲנֹאֲר qui paraît désigner un endroit se rapporte probablement à la terre sainte, où réside la lumière divine ; אֶנְוֹר traduit אֶנְוִיר Lévi. VIII, 8 et passim.

¹⁵⁾ „Des extrémités de la terre, nous avons entendu des louanges, désirées par les justes, et nous dûmes : O misère, ô malheur. Ceux qui ont trahi vont être trahis, ceux qui ont trompé vont être trompés.“ Cette prophétie se rapporte aux temps messianiques, v. *Amanat*, p. 235. — כְּבִיד בְּגֵד בְּגֵדִים et בְּגֵדִים בְּגֵדִים, cf. I. E. et Kamchi. S. a pris חֲפִץ = צְבִי comme complément de כְּבִיד.

באלפך אך אנפתחת רואן¹⁶⁾ אלסמא ותולולת אסאסאת אלארץ:
 19 פתרצץ בעצהא ותמוק בעצהא ותמיל בעצהא: 20 ומן אהלהא
 מן אצטרב כאלסכראן ומנהם מן נאד כאלערזאל ומנהם מן תקל עליה
 דנבה פיקע ולא יעאוד אלקיאם¹⁷⁾: 21 דאך אלוקת יטאלב אללה
 גיוש אלסמא¹⁸⁾ פי אלרפע ומלוך אלארץ פי אלהבוט: 22 פינמע
 גמיעהם אסארי אלי אלחבס ותגלק דונהם אלמנאלק ואלי זמאן טויל
 ידכרון¹⁹⁾: 23 ויכוא אלקמריון ויכיב אלשמסיון²⁰⁾ אדא טהר מלך
 רב אלגיוש פי בלד ציון וירושלם פיצייר חדא עלמאיה אלכרם:

כה

1 תקול אלאמֶה¹⁾ אללהם אנת רבי ארפע אסמך ואשכך אך
 צנעת אל אענוכאח ואלתקריר אלדי סבֶקת בה מן זמאן בעיד צאר
 חקא מחקקא²⁾: 2 אך צִירַת מן קרי אלכפֶאר³⁾ רדומא ואלחצינה
 אנהא ואקעה ואמא קצורהם פהי מן קראהם לא תבנא אבדא: 3 ועלי
 דאך יכרמך אעזא⁴⁾ מן אלשעוב ואהל בלד אלמס אלרהבין⁵⁾
 יכאפונך: 4 אך כנה עזא ללפקיר ומעזא ללמסכין פי צִרַה וכאלכֶן
 מן אלהטל ואלמל מן אלסמום ומא ראי אלטאלמין אלא כסיל מן
 סטח האיט⁶⁾: 5 וכאזא דלך כסמום פי מסאזֶה כדאך דוי אלאנגבין

¹⁶⁾ Cf. Gen. VII, 11.

¹⁷⁾ S. distribue dans ces deux versets les malheurs entre les pays et entre les hommes.

¹⁸⁾ Les „armées du ciel“ sont-elles les anges (I. E.) ou les astres (Kamchi)? Toujours est-il que S. traduit Deut. IV, 19 et XVII, 3 נגוֹם par צבא, tandis que Gen. II, 1 il le traduit par גְיוֹשׁ.

¹⁹⁾ Targ. העול דכרניון. Kamchi au nom de son père : ואחר. שיהיו ימים רבים בגלות ירחם עליהם האל ויפקדו.

²⁰⁾ Targ. דפֶלרין לסיהחא . . דסנדין לשמשא.

¹⁾ Les deux mots manquent dans O.

²⁾ Cf. Kamchi.

³⁾ S. traduit déjà ici le mot קריק.

⁴⁾ P : אגלא אעזא. Le premier mot paraît une glose du second.

⁵⁾ P : אלרהבין.

⁶⁾ „Le dessein des méchants n'est qu'une averse coulant contre la surface d'un mur“, c'est à dire qu'il ne subsiste pas.

זהוים וכצמד פי טל גים⁷⁾ קמע אלטאלמין יטהר⁸⁾: 6 פינע רב
 אלניוש לנמיע אלאמם אלמקבלין אלי הדא אלנבל⁹⁾ שראבא¹⁰⁾ מן
 אדהאן ודראדי תלך אדהאן מדפאה¹¹⁾ ודראדי מצפאה: 7 יהלך
 כהא פי הדא אלנבל אלנוה אלמלתפּה אלמחחנבה ען נמיע אלשעוב
 ואלמסחור דונהא סחורא ען נמיע אלאמם¹²⁾: 8 ויזיל אלקצף¹³⁾ נאיה
 אלזואל וימחו אללה תלך אלדמוע ען נמיע אלנוה ואלעאר ען שעבה
 זיילה מן נמיע אלארץ כמא¹⁴⁾ קאל אללה: 9 ויקול אלקום פי דלך
 אליום הודא רכנא אלדי רנונאה קד אנאחנא הדא רב ינב אן נרנוה
 איצא חתי נסר ונפרח בעתה¹⁵⁾: 10 ואדא יחל אמר אללה פי הדא
 אלנבל ינדק אלאמם¹⁶⁾ חחחה כאנדקאק אלחבן פי דאח אלמדד:
 11 ויבסט קדרחה פי מא בינהם כמא יבסט אלסאבח ידה פיסבח
 ויצע אקחדארהם מע מכאתלה¹⁷⁾ אידיהם: 12 וחצונהם ואלמניע מן
 אסוארהם יכפצה¹⁸⁾ ויצעה ויבלנה אלי אלארץ אלי אלתראב:

⁷⁾ „Et comme la sécheresse à l'ombre des nuages“ c'est à dire lorsque la chaleur est d'autant plus étouffante que le nuage n'a pas versé sa pluie.

⁸⁾ וענה, doit rendre le mot ובאזא דלך . . . וטהר.

⁹⁾ S. restreint ainsi le sens de כל העמים.

¹⁰⁾ משתה est traduit par ce mot parce qu'il ne s'agit que de liquides.

¹¹⁾ „Chauffées“, c'est à dire liquéfiées, dans le sens de המחה Hullin 120a (Beitr. I, 113).

¹²⁾ Il fera périr parmi ces peuples réunis sur la montagne de Sion les hypocrites qui sont obligés de cacher leur face devant tous les peuples. Sur le sens de הלום v. Amanat p. 124.

¹³⁾ „Langueur.“ Kamchi מיתה מקרית.

¹⁴⁾ P : כדו.

¹⁵⁾ Dieu nous a secouru dans le passé, nous pouvons donc espérer qu'il nous secourra à l'avenir. S. met dans le second membre de phrase רב pour ה, afin de montrer comment les deux phrases se répondent.

¹⁶⁾ Moab représente toutes les nations ennemies; cf. Kamchi.

¹⁷⁾ Malgré les ruses qu'ils trament de leurs mains. S. dérive ארכות de ארב s'embusquer.

¹⁸⁾ Le suffixe paraît se rapporter à כנוע.

כו

1 פי דלך אלוֹקת יסבֿך בהרא אלֿתסביח פי בלד יהודה יקולון
 אן לנא קרייה עֹז געל אללה עלי אסוארהא ופצילהא אלניאת:
 2 אפתחו אלֿאבואב ידכל אלֿקביל אלֿצאלח חאפט אלֿאמאנה:
 3 לכלק¹⁾ מסונד אליך²⁾ חאפט אלֿסלאם יא סלאם³⁾ אד וחֿקו בך:
 4 פיקולון⁴⁾ כדאך חֿקו באללה אלי אלֿדהר כמא אן באללה אלֿאולי⁵⁾
 אעתמאר אלֿעואלם: 5 אד כפֿך אהל אלֿארפאע ואלֿקרי אלֿמניעה
 פחֿטהא ווצעהא אלי אלֿארֿך ובלגהא אלי אלֿתראב: 6 פצארת
 אלֿארנל תדוסהא בל⁶⁾ ארנל אלֿמסאכין ואקדאמהם: 7 טריקא⁷⁾
 ללֿצאלח מסתקימא יא מסתקים קד סֿקמת⁸⁾ כדאך מסלך אלֿצאלחין:
 8 ואיצא עלי סביל אחכאמך יא רב רגונאך ואסמך ודכרך⁹⁾ שהוה
 נפוסנא: 9 יקול כל ואחד נפסי משתאֿקה אליך¹⁰⁾ לילא ורוחי פי
 גסמי הטלכך נהארא¹¹⁾ לאן אחכאמך כמא הי פי אלֿארֿך תעלם
 תעדילהא אכיאר אהל אלֿדניא: 10 ואמא אלֿטאלם פקד יראף פלא
 יתעלם אלֿתעדיל ופי מכאן אלֿצואב יגֹר אלֿקצא ולא ירא קדרה
 אללה בחֿקהא¹²⁾: 11 פיא רב אלֿדי לא ירון ארתפאע קדרתך

1) S. prend *יער* = *ליצר*; cf. Ben Bilam.

2) Addition explicative qui manque dans O; cf. Ben Bilam.

3) S. paraît prendre le second *שלום* comme une épithète de Dieu.

4) V. I. E.

5) S. renverse l'ordre des deux mots.

6) Cf. I. E.

7) Pour que ces lieux deviennent un chemin.

8) „Tu as arrangé“; c'est un verbe nouveau formé probablement de *אסתקאם*. V. *Amanat* p. 282.

9) *לשמך ולזכרך* sont considérés comme sujets, comme plus bas ch. XXXII, 1 *ולשרים*, cf. Luma 41, 8.

10) O = Targum קדמך *אלי אלֿצלאה* קדאמך: O

11) S. a dérivé *אשחרך* de *שחר* „matin“ qui répond à *לילה* qui précède.

12) „Car tels que tes jugements s'exercent sur la terre, les *meilleurs* d'entre les hommes en reconnaissent l'équité. Mais l'impie, quand même il est traité avec douceur, n'en reconnaît pas l'équité; et là où l'arrêt de Dieu est juste, il le déclare injuste, et il ne voit pas la puissance de Dieu telle qu'elle est.“

פינטרון ויכוון מן חסד אלקום אלכוּאֶע¹⁵⁾ ואלנאר איצא תאכל
אעדאך: ¹² וחנצב אלסלאם לנא כמה טאל מא קצית לנא נמיע
חואינא¹⁴⁾: ¹³ אללהם יא רבנא אד מלכנא סאדאח סואך לם נול
נזכר אסמך וחדך: ¹⁴ והם אמואח לא יחיון והלכי לא יקומון ולדלך
עאקבתהם פאנפדהם ואבדת כל דכר להם¹⁵⁾: ¹⁵ ועאודת אלמם
יא רב כמה עאודתהם במא תעטמת בה¹⁶⁾ ואבעדת אלטאלמין¹⁷⁾
אלי אקאצי אלארץ: ¹⁶ אללהם קום דכרוך פי אלצר וצבו אלנת
צבא ענר תאדיבך להם¹⁸⁾: ¹⁷ פקאלו כחאמל קד קרב ולאדהא פהי
תטלק ותצרך מן מכאצהא כדאך כנא בין ידיך יא רב: ¹⁸ כאנא
חמלנא וטלקנא וולדנא ריחא ומע דאך לם נצנע אהל אלארץ דוי
גוחנא ולא וקע לנא סכאן אלדניא כדלך: ¹⁹ בל נסאלך¹⁹⁾ אן יחוא
אמואת קומך ותקום גתתהם בקולך תיקטו ורננו יא סכאן אלחראב
ואד יכון נדא אלאנואר נדאוך²⁰⁾ ואלי אלארץ חוקע אלהאלכין:

¹³⁾ „De ce que le peuple porte envie aux gens distingués“; ou bien „de ce qu'on porte envie aux hommes pieux.“

¹⁴⁾ „Comme de tout temps tu nous as accordé ce dont nous avons besoin.“

¹⁵⁾ Cf. I. E.

¹⁶⁾ Le sens est: Tu as châtié les peuples à plusieurs reprises, comme tu l'as fait en montrant ta puissance.

¹⁷⁾ P: אלכבר. La leçon de O répond aux רשיעיא du Targum.

¹⁸⁾ Le sens est: Ils murmurent de douces prières lorsque tu les châties. נָח qui signifie primitivement être humide, se dit aussi d'un bruit léger; de là חנאָת: se communiquer un secret; il prend ensuite le sens de prière douce, comme on le voit plus bas, c. LIII, 8 où חנאָת est traduit par ינח. I. Dj. Ous. c. 352, l. 17 traduit צקון par נחוא.

¹⁹⁾ „Et malgré cela (c'est à dire malgré l'insuccès de nos efforts) nous n'avons pas cherché notre salut auprès des nations de la terre, et les habitants du monde n'ont pas été pour nous une espérance de secours. Mais c'est à toi que nous demandons.“

²⁰⁾ „Ta rosée sera alors la rosée des fleurs.“ S. dans l'*Amanat*, p. 215, voit dans אורח la réunion de l'air et du feu, qui avec les cendres du mort (עפר) et l'humidité (טל), forment les quatre éléments qui entrent dans la composition des êtres.

20 אִמְעַן יֵאָמְרוּ אֲדָכְלָא פִּי כְדוֹרְךָ וְאִנְלֵק בְּאִבְךָ דוֹנָךְ אִכְתָּבִי עֵן קָלִיל
כְּטִרְפָּה חֲתִי יִגְוֹךְ אֲלִסְכְּמָא: 21 אֵן אֵלֵלָה סִיכְרָג אִמְרָא מִן סְמַאִיָּה
לִיעַאקֵב בְּעֵץ אֵהֵל אֲלֵאֲרֵץ כְּדוֹנֵכָהֶם פִּתְכִשְׁף אֲלֵאֲרֵץ חִינִיד מְעַאצִּיהֶם
וְלֹא תִגְמִי אִיצָא מִקְחוֹלִיהֶם:

כ

1 דֹּאךְ וְקַת יַעֲקֹב אֵלֵלָה בְּסִיפָה אֲלִצְעֵב אֲלִכְבִּיר אֲלִשְׂדִיד מִן
כִּאֵן יֵשְׁבָה אֲלִמְמַחֲדָא מִן אֲלִחֲיָאֵת אֲלֵעַאֲרִצָּה וְאֲלִמְלַחֲוִי מְנַהָא אֲלִמְעוֹנָא¹⁾
וְיִקְחַל אֲלִמְשִׂאֲכַל לִלְחַנִּין אֲלִדִּי פִי אֲלִבְחַר: 2 וְפִי דְלֶךְ אֲלוֹקַת יִנְבְּנִי
אֵן תְּגִיבִי²⁾ אֲלֵאֲמָה אֲלִשְׁבִיָּהּ בְּכִרְמָה אֲלִכְמֵר וְתַעֲרְפּוֹנָהָ³⁾: 3 אֲנִי
אֵלֵלָה חֲאִפְטָהָא וְפִי כָל טִרְפָּה אִסְקִיָּהָא שְׂרַבָא וְאֲחַפְטָהָא אֲלִלִיל
וְאֲלִנְהָאֵר לִילָא יִתְוֹכֵל עֲלִיָּהָא: 4 מִן יַעֲלֵנִי לְהָא בְּכִטְאִיָּה כִּאֲלַחֲצָד
וְאֲלִקִּיצִים פִּי מִלֵּאחְמָה אֲלִנְאֵר בְּעַד מָא לֵם תְּכַן לִי חֲמִיָּה עֲלִיָּהָא
פְּבִמְקִדָּר כְּטוֹהֵ אֲאֹגֵג גְּמִיעָהָא⁴⁾: 5 אִו יַעוֹד וְיִמְסֵךְ בְּעוֹזִי בִּאֵן יַעֲמַל
מְעִי בְּסִלְאֲמָה חֵם יִסְתַּעֲמֵלָהָא מְעִי בְּסִלְאֲמָה⁵⁾: 6 פִּיכּוֹן אֲלֵאֲתִיוֹן⁶⁾
יַעֲנַצְרוֹן מִן אֵל יַעֲקֹב וְיִנְדְּרוֹן וְיַפְרְעוֹן מִן אֵל אִסְרָאִיל וְיִמְלוֹן טָאָהָר

¹⁾ La traduction est littérale, seulement לִיוֹרָן est rendu la première fois par אֲלִמְמַחֲדָא et la seconde fois par אֲלִמְלַחֲוִי à cause de בְּרִיךְ et עֲקִלְחוֹן, qui accompagnent le mot נִחַשׁ. S. indique seulement que les deux serpents et le monstre marin ne sont que des symboles qu'il aura probablement expliqués dans son commentaire; comparez du reste Ous. s. v. בְּרַח et לִוָּה.

²⁾ עֵנִי a ici le sens du kal.

³⁾ Addition explicative.

⁴⁾ „Je la surveillerai jour et nuit, de peur qu'on ne la confie à quelqu'un, qui, par ses péchés, me rendrait semblable à des épines et à des ronces, atteintes par le feu, après que je n'avais ressenti aucune colère, en sorte qu'il ne s'en faudrait que d'un pas pour que je les consumasse tous.“ — מִן = מִי est le sujet de יִתְוֹכֵל, et la traduction de לִי חֲמִיָּה est rejetée au milieu du verset.

⁵⁾ „A moins que (celui à qui la nation s'est confiée) ne s'attache de nouveau à ma puissance, en faisant la paix avec moi et en s'efforçant ensuite de faire faire à la nation la paix avec moi.“

⁶⁾ Ceux qui reviennent de la captivité, cf. Targum.

אלעמארֶה נמוֹא : 7 ויעתרפון כאנה לם יצרכהם כצרכֶה⁷⁾ צֶארכיהם
 ולם יקתלהם כקתל מקתוליהם : 8 ואנמא בכיאלה תכאצמהא פי
 מידאנהא נחאהא כריאחה אלצעבֶה פי יום ננוב⁹⁾ : 9 ולדלך כהדה
 אלכלֶה⁹⁾ יגפר דנב אל יעקוב והדא מן חמרה זואל כטאיאהם כאן
 יצִירו נמוע הנארה מִדאבֶה אלטאנות¹⁰⁾ כחנארה אלנור מפרדה
 ולא תתבת אלסוארי ואלאנדאד : 10 אן תציר אלקרי אלחצינה
 לאעדאהם מנפרדה ומאיהם מכלֶאה מתרוכה כאלבֶר תרעא פיהא
 אלכהאים ותרבֶץ חתי תפנא אגצאנהם : 11 ואדא יבסת זרועהא¹¹⁾
 תכסֶרת חתי תכלהא אלנסא וחגניהא¹²⁾ ולאנהם שעב לא פהם להם
 לדאך לא ירחמהם צאנעהם וכאלקהם לא ירופהם : 12 ופי דלך
 אלוקת יכבטהם אללה מן תיִאר אלפראת אלי ואד אלעריש ואנחם
 תלקטון ואחדא ואחדא יא בני אסראיל : 13 דאך וקת יצרב פיה כבוק
 עטים חתי יאתי אלהאלכון פי בלד אלנזירה ואלמדחיון פי בלד מצר
 פיסגרון לֶה פי גבל אלקדם פי ירושלם :

⁷⁾ „(Ceux qui reviennent) reconnaîtront que Dieu ne les a pas frappés, comme les ont frappés (leurs ennemis) qui les frappaient, et qu'il ne les a pas tués comme ont été tués ceux d'entre eux qui ont été tués (par les ennemis).“ I. E. et K. traduisent : „Comme il a frappé ceux qui frappaient Israel. La version de S. rendrait la même exégèse possible surtout si l'on lisait כצרכֶה au lieu de כעצרבֶה.

⁸⁾ „C'est seulement dans la mesure où la nation a lutté (avec Dieu) dans son propre pays, qu'il l'a écartée avec ses vents violents un jour où ils soufflent du sud.“ Si nous avons bien saisi le sens de la version תכאצמהא est l'infinitif de la sixième forme, le suffixe se rapporterait à אַמֶה (K. כנסת ישראל) sous-entendu, et פי מידאנהא, proprement „dans son arène“ compléterait l'image d'une lutte entre Dieu et le peuple d'Israël.

⁹⁾ Pour la traduction de זאת v. Margulies Psalmen p. 14.

¹⁰⁾ Targum אגורא „autels consacrés à l'idolâtrie.“

¹¹⁾ עיר בצורה est pris comme un collectif, et expliqué par appartenant à leurs ennemis.

¹²⁾ זרועהא ne peut signifier ici que les pousses des branches. I. Dj. Ous. c. 643 n. 15 donne à קציר le sens de גָּצֵן. — P : זרועהם.

¹³⁾ C'est une des explications données par I. E. Elle est sévèrement blâmée par Ben Bilam.

כח

1 אליל לדיי תאנז אלאקתדאר סכארי אל אפרים ואלעצאבה אלסאקמטה וסראה פכרהם אלתי עלי רווס אלמקתדרין¹⁾ באלדהן אלממענין פי אלכטר: 2 סיכון ללה עליהם שדה אמר ועקאב ותאייד כהטל אלכרד²⁾ ועאצף אלחתף³⁾ וכסיל מא נויר גארף יורדה אלי אלארץ בקדרה: 3 חתי תציר באלרגלין חראם תינאן אלמקתדרין סכארי אל אפרים: 4 ותציר עלעצאבה אלסאקמטה וסראה אלפכר אללואתי עלי רווס אלמקתדרין באלדהן כתמרה הרפת קבל אלצוף אלתי ארא נטרהא אלנאטר פמן אן חכקי פי כפה⁴⁾ יבלעהא סרעה: 5 פי דלך אלוקת יכון אמר אללה תאנא סרי⁵⁾ ועצאבה פכר לבקאויא שעבה: 6 וראי חכם למן יגלם ללחכם וגברוה למן ירד אלחרב ען אלמחאל⁶⁾: 7 והאולי איצא זלו פי אלכמור וצלו פי אלמסכר אימה ומפתיון⁷⁾ סהו מן קבל אלנביד והלכו מן אלשראב וצלו מן סאור אלמסכראת חתי גלטו פי אלמשאהד⁸⁾ פצלא עלי תוקיף⁹⁾ אלפתוא: 8 וגמיע מואידהם ממלוה קיא וקדרא לים מוצע בכלאף דלך: 9 מן ידל מנהם במערפה או יפהם אלאכבאר והם כאנהם מפטומון מן

¹⁾ Cf. I. E. יש אומר.

²⁾ „La puissance des ordres et des châtiments de Dieu, et son assistance seront comme une avalanche de grêle etc.“ Cf. Deut. XXXI, 5 où וואמצו חוקו וואמצו est traduit par תשרדו ותאידו. Le châtiment d'Éphraïm va jusqu'au verset 4; et l'assistance que Dieu prête au restant de son peuple commence au verset 5. — P: סיכון אללה שדה: אמר ותאייד.

³⁾ Cf. Deut. XXXII, 24.

⁴⁾ „Dès le moment où le fruit reste dans sa main.“

⁵⁾ On attendrait סריא.

⁶⁾ I. E. יש אומר משיביה מן השער.

⁷⁾ „Et des légistes“, ce qui répond probablement au ספר du Targum.

⁸⁾ K. au nom de son père: אפילו הרבר הנראה לעין.

⁹⁾ A plus forte raison quand il s'agit de disposer un jugement. S. selon son habitude a cherché un mot qui ressemble à פקי; cependant P a חסויף.

אלבן ומנקולח מן אלהדארא: 10 יצעון שרעא באוא שרע 10 וחכמא
 נטיר חכם וקליל מן הדא כקליל מן הדא: 11 כאנהם 11 בלנה אענמיה
 או בלסאן אכר יכאטבון הדה אלאמה: 12 אלדין קיל להם אריחו
 אלתעב בהדה אלראחה והדה אלדעה ולם ישאו אלקבול: 13 וצאר
 ענדהם כלאם אללה אלמר לא אמר ואלנהי לא נהי ואלועד לא ועד
 ואלועיד לא ועיד הדא מסתצנר והדי מסתצנר לכי ימצו 12 ויעתרו
 פיקעו 13 אלי וראהם ויוהקו ויעלקו 14: 14 לדלך אסמעו כלאם אללה
 יא דוי אלדהא סומא 15 יא סלאמין האולי אלקום אלדין פי ירושלם:
 15 פאנכס קלתם אנא קד עהדנא עהדא מע אלמות וצנענא מיחאקא 16
 מע אלחרי ואלסויט אלנאר אדא ימד לא יאחינא אד צידנא אלכדב
 מכננא ובאלבאטל אנסחרנא 17: 16 לדלך הכדי וקיל 18 אללה האנא
 מאסס 19 פי ציון חגרא הו חגר צנאם פי זאויה עוזה פי איואן מבני
 חיה יבון אלמומן לא יסרע אליה 20: 17 ואציר אלחכם כאלתר קאיסא
 ואלעדל כאלשאקול ואונא 21 פיגרף אלכרד מכנא מן אלכדב וסחרה

10) O. et P : שרעא.

11) P : פאנהם.

12) P : יחרבו.

13) S. a traduit le mot נשברו d'après le contexte et non d'après le sens même du mot.

14) Dans ces cinq derniers versets, le prophète continue à stigmatiser les prêtres et les légistes (v. 7), qui égarent le peuple. Il dit : Lequel d'entre eux instruira la nation puisqu'ils sont eux-mêmes comme des petits enfants, qui n'apprennent la loi que peu à peu et qu'ils paraissent s'adresser à la nation dans un langage incompréhensible. On a beau leur dire de donner quelque répit à ce peuple harassé de fatigue; ils ne veulent pas écouter, méconnaissent les ordres de Dieu comme ses défenses, ses promesses comme ses menaces parce qu'ils les méprisent, et tombent ainsi infailliblement.

15) S. indique par là que les מושלים différent des אנשי לצון.

16) I. E. כמו כרית.

17) P : ואלבאטל אנסחרנא.

18) O : קאל.

19) P : ראסס.

20) „Celui qui croit ne s'empressera pas de s'y rendre.“ Quelle est la pensée de Saadia?

21) משקלת et קו sont explicatifs pour וקו et pour וקו et signifient l'un mesurant et l'autre pesant.

גִּרְהָ אֵלֵמָּה : 18 פִּירְחֵךְ²²⁾ עֵהֲרַכֶּם אֵלֹדֵי מַעַ אֵלְמוֹת וּמִיחֵאֲקַכֶּם
 אֵלֹדֵי מַעַ אֵלְהֵרִי לֹא יִהְיֶת פֵּאֵלְסוֹט אֲלֹנֶאֲרֵ אֹדֵא יִמְרֵ בַכֶּם חֲצִירוֹן לֹה
 דוֹסֵא : 19 פִּי אֹלֵ חֵין מִן מְרוֹרָה יֵאֲכֹרְכֶם תֶּם יִמְרֵ בַכֶּם יוֹמֵא בַעַד
 יוֹם נִהֲאֵרֵא וְלִילֵא פִיכּוֹן אֲלִחֻזְעוּעַ אֲלִמְחֵךְ לִמְפֵהֵמִי אֲלֵאֲכַבֵּאֵר בְּדִלְךָ²³⁾ :
 20 פֵּאֵן קֵד קֵצֵר אֲלֵבְסֵאֵט מִן אֲלֵאֲסִתְרַכֵּא וְאֵלְסִתֵּר קֵד צֵאֵק מִן
 אֲלֵאֲנִחְמֵאֵעַ : 21 אֵלֵאֵן כֵּמֵא כֵּאֵן פִּי גֵבֵל פֵּרְצִים יִקוֹם בְּהֵם²⁴⁾ אֵלֵלָה
 וְכֵמֵא כֵּאֵן פִּי עֵמֵק גִּבְעוֹן יִרְגוֹהֵם וַיִּצְנַע בְּהֵם צִנְאִיעָה מִנְאֲנִבָּה עֵאֲדַחָה
 וַיַּעֲמֵל בְּהֵם אַעֲמֵאֵלָה גְרִיבָּה מִן אַעֲמֵאֵלָה : 22 וְאֵלֵאֵן לֹא חֲתַדֵּאֵהוּ
 כִּילֵּא תִשְׁתַּדֵּ אֲדֵאֲבַכֶּם פֵּאֲנִי סִמְעַת מִן עֵנֵד אֵלֵלָה רֵבֵּ אֲלֵגִיוֹשׁ פֵּנֵאֵא
 וּבַחֲרֵא²⁵⁾ לְגִמְיעַ אֵהֵל הֵדֵא אֲלֵבֵלֵד : 23 בֵּל²⁶⁾ אֲנִצְחוּ וְאִסְמְעוּ צוֹתִי וְאִצְנוּ
 וְאִסְמְעוּ מִקֵּאֲלִחֵי : 24 אֲכֵלֵ אֲלֵנֵהֲאֵר יִחֲרַת אֲלֵפֵלֵאֵח לִיזוּרַע יִפְתַּח
 רִזְעָתָה וַיִּכְרַבְהֵא : 25 אֵלֵא אֵנָּה לֹא בֵדֵ אֵן יִסְוִי וְגִהֵהֵא וַיִּכְדֵּר פִּיֵהֵא
 מִן אֲלֵקֵצַח²⁷⁾ וְאֵלְכֵמוֹן וַיִּצְוֵר אֲלִחְנִטָּה עוֹלֵא²⁸⁾ וְאֵלְשַׁעִיר עֵלֵאֲמֵאֵת
 וְאֵלְכֵרְסִנָּה פִּי תְכוּם : 26 כֵּמֵא אֲדֵבָה דוֹ אֵלְסִירָה וְדֵלָה רֵבָּה²⁹⁾ :
 27 וּמִן אֲלֵחֲבוּב³⁰⁾ מֵא לֹא יִדֵּאֵם בֵּאֲלֵנְגֵר³¹⁾ וְלֹא וְדֵאֵר עֵלִיהַ לֹולֵב
 אֲלֵעֲגֵל מֵהֵל אֲלֵקוֹחַ וְאֵלְכֵמוֹן בֵּל יִכְבֵּטֵאֵן בַּעֲצֵא אֹו קֵצִיב : 28 וְאֵלְכֵרֵ³²⁾
 וְעֵלִי אֵנָּה יִדְקָה³³⁾ פֵּאֲנָה לִים אֵלִי אֲלֵגֵאִיָּה יִדוֹסָה בֵּל יִהִים לֹולֵב אֲלֵעֲגֵלָה

²²⁾ O : פִּירְחֵךְ.

²³⁾ „Ceux qui font comprendre les nouvelles seront saisis par là d'une immense terreur.“ — S. prend ici רק dans le sens de אך Deut. XVI, 15, où S. traduit מִחֲצֵא.

²⁴⁾ ce sont toujours les mêmes prêtres et légistes „les moqueurs“, auxquels le prophète dit dans le verset suivant אֵלֵ תְחַלּוּצְצוּ

²⁵⁾ וְנִחְרַצָּה est considéré comme un nom; cf. Ben Bilam.

²⁶⁾ C'est à dire : Ne vous moquez pas, mais . . . .

²⁷⁾ Ici et v. 26 on trouve à la marge dans P אֲלֵקוֹחַ; cette leçon est celle de O, où l'on a ajouté וְאֵלְשׁוֹנוֹן, qui est la version arabe de קֵצַח donnée Ous. s. v.

²⁸⁾ „A part“; v. Ous. c. 712, n. 87 où il y a עוֹלָה; peut-être אֵעוֹלֵ est-il le féminin de אֵעוֹל.

²⁹⁾ Cette interprétation est suivie par I. E. et Kamchi.

³⁰⁾ „Et parmi les grains“ au moment de la récolte.

³¹⁾ P : בֵּאֲלֵנְרֵאֵר .

³²⁾ Kamchi : מֵהַ שְׁעוֹשִׁין מִמֵּנוּ לַחֵם.

³³⁾ P : יִדְךָ.

ומרכבה פלא תדקָה²⁴⁾ : 29 והיה אלמקאלה מן ענר רב אלנויש
כרנת מטא בין אלחכמה וכחָר אלפקה²⁵⁾ :

כט

1 יא איהא אלמוסס¹⁾ מוסס אלקרִיהּ אלתו נולהא דאוד אלתו²⁾
באצאפה סנהּ אלי סנהּ יחדק בהא אלחאנִ³⁾ : 2 לאציקן עלי דאח
אלמואסס⁴⁾ פינאלהא אלחרחהּ ואלצננהּ פחציר כאלמוסס אלדו
תקדמהא⁵⁾ : 3 ואנול קומא עליך כאלסכָאן⁶⁾ פיחאצרונך כאלמנתחב⁷⁾
ויוקפון עליך אלמחאפט⁸⁾ : 4 ותהצעין חתי תחכלמין מן אלארץ
ואלי אלחראב ינכפץ קילך פיציר חאלה כחננים אלמשעוד או כחצוין
אלמצוץ⁹⁾ : 5 תם יציר כאלדקאק מן אלגבאר גמהור אלאנביין
אלנאיוין¹⁰⁾ וכמוץ מאד גמהור מרהביך פמא חכון אלא בנתהּ או נפלה¹¹⁾ :
6 תדכר¹²⁾ מן ענר רב אלנויש ברעוד וולאול ואצואת עטימהּ וזואבע

²⁴⁾ Le sens est : le blé ne sera pas entièrement broyé, on n'y fera passer que légèrement le chariot, sans l'écraser.

²⁵⁾ „Puisqu'il y a montré clairement sa sagesse, et qu'il a multiplié ses prescriptions.“

¹⁾ On nomme ainsi tout endroit où il y a des réunions religieuses, comme il y en avait à différents endroits jusqu'au moment où David les fixa à Jérusalem.

²⁾ Le second אלתו manque dans P.

³⁾ „Que les pèlerins entourent.“ S. prend ici חנים „les pèlerinages“ pour les pèlerins. Il traduit en outre ינקפו comme s'il y avait יקיפו; cf. Lévit., XIX, 27, dans l'édition de Constantinople. Les tentes des pèlerins entouraient la ville comme une enceinte.

⁴⁾ C'est-à-dire Jérusalem.

⁵⁾ „Les pèlerinages redeviendront comme le pèlerinage qui les avait précédés.“ Ce dernier membre de phrase se rapporte à l'époque où, les armées de Sennachérib étant détruites, Jérusalem redeviendra libre; voyez v. 5 et suivants.

⁶⁾ „Comme de vrais habitants“, v. דור Ps. LXXXIV, 11.

⁷⁾ כמצב = מצב.

⁸⁾ „Les postes“.

⁹⁾ P : אלמוצוץ. O : אלמצוץ.

¹⁰⁾ „Qui passent (devant Jérusalem).“

¹¹⁾ V. Nombres VI, 9.

¹²⁾ Ce mot se rattache à חכון פמא et continue le verset précé-

ועואצף ולהיב נאר אכאלה: 7 ויציר כחלם ראי פי אלליל גמהור
 גמיע אלאמם אלמחגישיין עלי דאת אלמוסם וגמיע מריריהא ללשר¹⁹⁾
 ומתעמדיהא¹⁴⁾ ואלמציקין עליהא: 8 פוכון כמה ירי אלנאיע פי
 חלמה כאנה יאכל פיסחיקט פאדא בנפסה פארגה וכמא ירי
 אלעטשאן פי חלמה כאנה ישרב פיסחיקט פאדא בה לגב ונפסה
 מתלטיה¹⁵⁾ כדאך יכון גמהור גמיע אלאמם אלמחגישיין עלי גבל ציון:
 9 תלבת אלקום ואבהתו וארתבכו¹⁶⁾ הם אלקו¹⁷⁾ סכארא מן גיר כמר
 אצטרבו בלא נביר¹⁸⁾: 10 כאן אללה קד אפרג עליכם מן ריח
 סבאת מא גמץ בה עיונכם אי אלאנביא ואהל אלוחי אי רויסאכם
 קד חגבהם ענכם¹⁹⁾: 11 פצאר לכם גמיע אלוחי מנהולא כאכבאר
 כתאב מכחום אלדי אן דפע אלי מן יחסן אלכתאבה וקיל לה אקרא
 הדא פאנה יקול לא אטיק לאנה מכתום: 12 פכף אן הו דפע אלי
 מן לא יחסן אלכתאבה וקיל לה אקרא הדא פאנה יקול לא אערף
 אלכט בתה²⁰⁾: 13 פקאל אללה לאנל מא קדם²¹⁾ עלי האולי אלקום
 פהם יכרמוני באפואההם ושפתיהם וקלובהם מבעדה עני וצארת
 תקואהם לי כפרץ אלנאם אלמכלף: 14 לדלך האנא מוידהם מן

dent. Le féminin dans les deux verbes se rapporte à la foule des ennemis.

¹³⁾ „Qui lui veulent du mal“ de l'araméen צבא „vouloir“, cf. ci-dessus XXIV, 10.

¹⁴⁾ Cf. Nombres XXIX, 20 où בצדיה est traduit par כחעמד.

¹⁵⁾ V. Ous. c. 743 n. 76 et 78.

¹⁶⁾ „Il se sont troublés“; cf. ci-dessus XLI, 10, où תשתעו est traduit par לא הרתבך.

¹⁷⁾ S. paraît avoir pris ושעו comme pual de שעה.

¹⁸⁾ D'après S. le prophète peint par gradation la stupéfaction de la nation.

¹⁹⁾ „Comme si Dieu avait répandu sur vous un sommeil profond, qui a privé de la vue vos yeux, c'est à dire vos prophètes; et qui vous a rendu inaccessibles les gens de la révélation, c'est à dire vos chefs.“

²⁰⁾ „Je ne sais pas du tout tracer les caractères“

²¹⁾ Saadya a donc eu la leçon וננש avec schin; cf. Kamchi.

אלאכפא ואלאנבא פי מצאלח דניאהם²² חתי הציע כה²³ חכמה
 חכמאיהם וינסתר ענדה פהם פהמאיהם: 15 ואלויל ללמעמקין
 אמורהם מן רבהם ויסחרון משורחהם וחכון פי אלטלאם אעמאלהם
 ויקולון מן יראנא ומן יערפנא: 16 אעלמו אנמא יחסב חקלכבם²⁴
 כטין אלפכראנִי וכמא יקול אלמצנוע ען צאנעה אנה לם יצנעני כדאך
 יקול אלמכלוק ען כאלקה אנה לם יפהמני: 17 אלא אנמא כקי
 קלילא יסירא חתי יעוד אללבנאן פיציר כאלכרמל ויחסב אלכרמל
 מקאם אלשערי: 18 פיסמע דלך אליום אלצאמון²⁵ אלכלאם אלדוי
 פי אלכחאב ומן אלפלא ואלטלאם עיון אלעמי ינטרון²⁶: 19 ויודאד
 אלכאשעון באללה פרחא ואלמתואצעון מן אלנאם בקדום אסראיל
 יסרון: 20 אד כלא אלראהבון ופני אלדהאה וננקטע כל אלמראבטין
 עלי אלנל: 21 אלדין כאנו יכטיון אלנאם פי אלכלאם ועלי אלואעט
 פי אלמחאל יתצאעבון²⁷ וקד מלו אלזכי פי אלמחאל מן אלקול²⁸:
 22 ולדלך הכדא קאל אללה ען סאיר אל יעקוב²⁹ כמא טאלמא פדא
 אל אברהים אנהם לא יכזון דלך אלון ולא תביץ וגוההם כנלא:
 23 כל אדא ראח נאשיתהם צנעי פי מא בינהם יקדסון אסמי פיקדסון
 כדאך קדום יעקוב וירהבון אלה אסראיל: 24 ויערפון צאלו אלראי
 אלפהם ואלמתכרסון³⁰ יתעלמון אלכח³¹:

²²) „Je ferai disparaître et je cacherai davantage ce qui contribue à leur bonheur matériel.“

²³) O : פיה.

²⁴) „Sachez qu'en agissant à l'inverse de ce que vous devriez faire, vous ressemblez à l'argile du potier.“

²⁵) P : אלמחצאמון.

²⁶) O et P : ונטרון.

²⁷) S. a pris קשה וקשון de קשה.

²⁸) „Ils entraînent l'innocent à dire des choses absurdes (devant la justice).“

²⁹) C'est à dire les hommes pieux.

³⁰) De même ותרננו Deut. I, 27 est traduit ותכרסתם, dans l'édition de Constantinople. Ce mot doit avoir le sens de parler d'une manière inintelligible, murmurer.

³¹) V. Deut. XXXII, 2.

ל

1 ויל לבנון זאילין יקול אללה אד יצנעון משורה וליס מני ויכתצון
 כאצָה¹⁾ בגיר ראוי לקבל אן ויודו כטאיא עלי כטאיאהם: 2 אלמאציון
 לינלו מצר ולם יסאלו ען אמרי ליעתוּו²⁾ בעוּ פרעון ויסתכנוּ פי טל
 מצר: 3 סיכון לכם עוּ פרעון כיבהּ וכּוּ טל מצר כזיא: 4 כמא כאן
 פי צאן חאל רויסאהם ורסלהם אלדין יבלגון בהנסא³⁾: 5 באזא
 מא⁴⁾ עצוני⁵⁾ לחאל קום לא ינפעניהם אד הם לא לעון ולא לנפע בל
 לכיבהּ ועאר איצא: 6 אד תחמל אלדואבּ פי צחאריהם⁶⁾ ופי ארץ
 ציקהּ שרידהּ יאחי אלשביהּ באללבו ואללית מנהם ואלממתל
 באלאפעי ואלמחרק אלטיאר פיהמלון⁷⁾ עלי טהור אלנחאש אתאתהם
 ועלי סנאם אלאבל כזאינהם אלי קום לא ינפעניהם: 7 ואלמצריון
 הבא ומחאל יעאונוהם⁸⁾ ודלך אסמיתהם⁹⁾ אן אלמקאם ענדהם פתנהּ:
 8 אלאן אמץ אכתבהּא¹⁰⁾ עלי לוח ענדהם וארסמהּא פי כתאב תכון
 אלו גיל אלאכיר אלהר ואלאבר: 9 אנהם שעב מכאלף ובנון גאחרון
 בנון לם ישו קכול תוריהּ אללה: 10 אלדין קאלו ללנאטרין לא תנפרו
 לנא ולדוי אלוחי לא תאתונא בוחי צואב כלמונא באללין ובוחי די
 סכריהּ: 11 זולו מן אלסביל ומילונא ען אלטריק ועטלו מן תנאהנא
 דכר קדום אסראיל: 12 לדלך קאל קדום אסראיל לאנל מא זהרתם
 בהרא אלאמר וותקתם באלגשם ואלרואג ותוכלתם עליהמא: 13 לדלך
 יכון לכם הודא אלדנב כחלמהּ ואהיהּ ואקעהּ מן סור מניע אלתי

1) „Qui font bande à part sans suivre mon avis“; cf. B. B.

ינחכבו נכבהּ

2) O : ליתעוּו.

3) S. traduit Gen. X, 13 בהנסיון par להבים.

4) S. considère כל comme égal à קבל; v. *Amanat* p. 178.

5) S. traduit le Ketib הבאיש.

6) Cf. Targum. O commence par וקצתהם qui serait une seconde traduction du mot משא.

7) Ce sont les chefs et les nobles des Israélites. S. prend les noms d'animaux pour des images.

8) „Le secours que les Egyptiens leur donneront, est vain et sans effet“, comme s'il y avait מעאנתהם ou מא יעאונוהם, à moins de lire הבאא ומחאלא.

9) „Voilà le nom que je leur ai donné.

10) Il s'agit de la prophétie qui précède.

בנתה או גפלה יאתי כסרהא¹¹⁾: 14 בתכסרכם¹²⁾ ככסר טרף פכאר
 מדקוק בגיר שפקה ולא ינר פי דקיקה כזפה נאפעה ליחא בהא
 נאר מן מוקד או ינוק כהא מאא מן נאביה: 15 לאן כדי קאל אללה
 אלרֶבֶּ קרום אסראיל בתובה¹³⁾ וראחה תנאחון בקראר ומיחאק תכון
 נברוֹתכם פלם תשו דלך: 16 כל קלחם לא אלא עלי כיל נהרב
 פלדלך תהרבון ועלי מא כף נרכב פלדלך יכף כאלבוכם: 17 חתי
 ינהום מנכם אלף מן קבל זגרה ואחר וכלכם¹⁴⁾ תפרון מן זגרה כמס
 וחתי תבקון כדקל עלי ראם גבל או כעלם עלי ראביה: 18 ואנמא
 יפעל אללה דלך מעכם לינטרכם בראפתה ויהעטם פיכם לירחמכם
 לאן אללה רב חכם טובא מן ינטרה¹⁵⁾: 19 ואנך יא קום סתקים
 פי ציון ופי ירושלם ובכא לא תבכי אד יחן עליך ענד צראכך ואדא
 סמע מנך אנאכך¹⁶⁾: 20 ויעטיך מעאמא קוחא ומאא מקוחא¹⁷⁾
 ולא יצם ענך דאלך¹⁸⁾ כל תכון עינאך תנטר מהדיך¹⁹⁾: 21 ואדנאך
 יסמעון²⁰⁾ קול מן יקול לך מן וראך הדא אלטריק אסלכו פיה אמא
 ימנה או יסרה: 22 פאן אנחם נגסתם פסול פעצכם ונשאהם
 ומסבוכאת דהבכם וושיהם²¹⁾ ונאנבתמוהא²²⁾ כאלחאיך וקלחם
 אכרנוהא ענא: 23 נזלת מטר גיתכם לזרעכם אלדי תזרעון אלארץ

11) L'action de briser (le mur) que produit la brèche.

12) „Lorsque vous serez brisés.“ — P : פתכסרהם.

13) „Par le repentir“ Targum לאוריתי.

14) „Et vous tous.“ Si un suffit pour mille, cinq suffisent pour tout le monde.

15) Le châtimeut n'a d'autre but que pour que Dieu puisse vous reprendre en pitié „car il est un Dieu de justice.“

16) Ce verset est la conséquence du précédent.

17) „Et il vous donnera (d'abord) de la nourriture (juste) pour votre subsistance et de l'eau (juste) pour vous désaltérer.“ P : מעאמא וקוחא ומאא מקוחא. Puis lorsque vous écouterez la voix de vos maîtres, Dieu vous accordera la pluie et vous aurez tout en abondance.

18) O : דאיך (?).

19) P : מהאריך qu'il feut changer en מהאריך.

20) O : יסמעון. P : תסמעון.

21) Voyez I. E.

22) „Vous les écarterez“ comme un objet קר.

פיכּון טעאַם גלחא דסמא סמינא ותרעי מאשיחכם דלך אלוקת
 פי מרג ואסע: ²⁴ ואלבקר ואלנחאש פאלחואה יאכלון עלפא
 מכמראממא דרי באלראח ואלמדרא: ²⁵ פיציר עלי כל גבל שאמך
 ועלי כל ראביה סנייה אקסאם מא וגדאנלה פי וקת קתל כביר ווקוע
 אלמגאדל: ²⁶ ויחבאשרון ²⁵ באן יציר נור אלביצא לכס כנור
 אלחארה ²⁴ ונור אלשמס יכון אצעפא ²⁵ עלי נור אלסבעה אלאיאם
 פי יום יגבר אללה כסר קומה וישפי והנה ²⁶ וצרכחה: ²⁷ הודא מלך
 אללה מקבל מן בעד משתעל גצבה ועטים הולה שפתאה ממלוה
 וגמא ²⁷ ולסאנה כנאר אכאלה: ²⁸ ורוחה חגרק כואד נארי ²⁸ יחנז ²⁹
 אלי אלענק פיתרך בעץ אלאמם חרכה זור ויצע רסנא מצלא עלי
 כדודהם: ²⁹ ויכון לכס בדלך אלחסביח כלילה תקדים אלחג וסרור
 אלקלב כמן יסר בצות מלאהי ³⁰ ליני אלי גבל אללה מעחמד אסראיל:
³⁰ פיסמעכס אללה בהא צותה ויריכס נוול קדרחה פיהם בונם ³¹
 מן סכט ולהיב נאר אכאלה ותבדיד וסיל וחגארה ברד: ³¹ אנה
 מן צותה ידער אשור אלדין באלקציב יצרכון: ³² פיכון מגאז אלארב
 אלמאסם ³² אלדי יחלה אללה פיהם בדפאף ועידאן וכמלאחם חרכה
 ילאחמהם ³³: ³³ אן אלהאוייה מערה מן אמס והי איצא ללמלך

²³) „Ils se féliciteront de ce que.“

²⁴) אלביצא et אלחארה sont la traduction littérale de לבנה et de חמה. La lumière blanche paraît ici opposée à la lumière ardente.

²⁵) Cf. Gen. IV, 24.

²⁶) Cf. Deut. XXXII, 39.

²⁷) P : ונרא. Ce mot répond plutôt à גערה. S. l'aurait choisi parce qu'il s'agit des lèvres.

²⁸) Il faut peut-être lire נאר.

²⁹) חציץ = חצה.

³⁰) P : מלהאיה.

³¹) P : כובר.

³²) P om.

³³) La version suit ici servilement le texte, et toute exégèse applicable à celui-ci s'applique également à celle-là.

לב

1 ואנמא ימלך אלמלך ללעדל ותרומם אלוויסא¹⁾ ללחכם: 2 וליציר אלמר מנהם כאלמכבאה מן אלוויאת ואלמסתר מן אלסיל וכאקסאם מא פי מפאזה וכטל סכרה עטימה פי ארץ טאמיה: 3 ולא תגמין עיון אלנאטרין מנהם ואדאן אלסאמעין יצגון: 4 וקלוב אלבלדין תפהם אלמערפה ואלסן אלעגם חסרע בכלאם אלפצאחה: 5 ולא ידעא איצא אלספיה נבילא ואלבכיל לא וקאל לה סכיא: 6 בל יסמיו²⁾ ספיהא מן כאן בספה יתכלם וקלבה יעחקד אלנל פיצנע אדנם ויתקול עלי אללה אלמחאל ויכלי נפס אלנאיע וסקי אלעטשאן יעווה: 7 ויסמי מנהאלא³⁾ מן כאן אלחה רדיה ומן הו באלפואחש ישיר ויהלך אלצעפי בכלאם אלכאטל ופי מנאטרה אלמסכין ענד אלחכם: 8 ויסמי נבילא מן ישיר באלנבל ומן הו עלי בראעתה יתבת: 9 יא איהא אלמדן⁴⁾ אלשביהה באלנסא אלמטמאנאת קמן פאסמען צותי ויא⁵⁾ אלממלה בבנאת ואהקאת אנצתן מקאלתי: 10 אלי אחואל וסנין סחרנו אלואהקאת אד פני אלקטאף ולם ידכל גמע⁶⁾: 11 יועג אלמטמאנאת וירנו אלואהקאת יסלכן תיאכהן ויתערין ויהורין⁷⁾ עלי אצלאבהן: 12 פתראהם ידקון⁸⁾ עלי אלחרין כאלנאדבאת עלי ציאע אלמנא וגפאן⁹⁾ מתמרה: 13 עלי בלד קומי אלדי¹⁰⁾ ינבת חסך וקיצום

1) O : אלוויסא; P a toujours רויסא, où le ו indique le hamzé.

2) „Mais il sera nommé etc.“

3) S. traduit כילי autrement que dans le verset 5, parce que, ne pouvant reproduire le jeu de mots du texte, il aime mieux donner une traduction conforme à la définition qui se trouve dans le verset.

4) מדין תרגום.

5) Le Targum a ici כרכין, et l'on s'attendrait dans notre texte à אלרסאחיק.

6) P : אלגמע.

7) On ne peut savoir si S. a pris רנוה etc. pour des infinitifs ou des impératifs, v. Opusc. p. XLIII.

8) Ces deux mots sont ajoutés pour expliquer la préposition על. Le sujet est : les habitants des villes, qui se frappent la poitrine comme les pleureuses leur gorge.

9) P : גנאן.

10) Pour אלדי פיה.

פאנה יכון¹¹) עלי גמיע ביוח אלסרור ואלקרי אלנוילה: 14 אדא ודרת
 אלקצור ותך גמהור אלקרי ואלדהליו ואלצנאם צאר פי עדאד¹²)
 אלמנאיר דהרא אקאם סרור אלוחש רעי אלקטוע: 15 אלי אן תנפרג
 עלינא רחמ׳ה מן אלסמא פירנע אלב׳¹¹) כאלכרמל ואלכרמל כשערי
 אללכנאן יחסב: 16 ויסכן דוו אלחכם פי אלב׳ ודוו אלעדל יקומן
 פי אלכרמל: 17 פתכון צנא׳ה אלעדל אלסלאם וכסב¹²) דוי
 אלנצאף אלקראר ואלוחאק אלי אלהר: 18 ויקים קומי פי מאוא
 אלסלאם ומסאכן אלמואהק ומנאול אלדעאח: 19 ופי אואן אלכרד
 חכרד שעראהם ופי נוול אלדפא חדפא¹³) קראהם: 20 פטובא מן
 יורע עלי הוּא אלמא¹⁴) פאנהם לא וואלון יטלקון ארגל אלכקר
 ואלחמיר פי נקל אלכיראח¹⁵):

¹¹) C'est à dire les ronces et les épines, cf. I. E.

¹²) S. paraît ici donner à בעד le sens de : au nombre de.

¹¹) P aj. וציר.

¹²) „Salaire“ עבודה a ici le sens de פעלה, de même que צנאעה signifie ici le produit, l'effet.

¹³) „A l'arrivée des chaleurs, il fera chaud dans leurs villes.“ Où S. a-t-il pris ce sens de שפל?

¹⁴) S. restreint ce que על כל מים a de trop général aux eaux des endroits qu'il a décrits v. 18. On pense aux מו מנוחות de Ps. XXIII, 2.

¹⁵) „Ils ne cesseront pas de faire marcher leurs boeufs et leurs ânes pour le transport de leurs biens.“